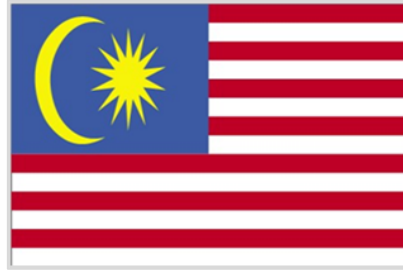

MALEZYA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	21
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER	26
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	33
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	36

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)

Malezya'da dış ticareti düzenleyen başlıca mevzuat, 1967 tarihli Gümrük Yasası (Customs Act 1967 Act 235) ve 2010 tarihli Stratejik Ticaret Kanunu'dur (Strategic Trade Act 2010 Act 708). Gümrük Kanunu, gümrük vergileri ve beyannameler de dahil olmak üzere ithal ve ihraç edilen ürünler için gümrük prosedürlerini düzenlemekte olup Malezya Kraliyet Gümrük Departmanı tarafından uygulanmaktadır.

1967 Gümrük Yasası (Customs Act 1967) uyarınca, Malezya Uluslararası Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (MITI) tarafından belirli ürünler için Onaylı İzin (AP) verilmesi gerekmektedir. Bu izin özellikle motorlu taşıtlar ve motosikletler, demir- elik, batik (tekstil türü), yeniden kullanılabilir motorlu taőıt ve motosiklet pilleri, ağır makine ve kimyasal silahlar konvansiyonu (CWC) kimyasalları gibi kontrollü veya kısıtlı malların ithalatı ve ihracatı için gereklidir.

(<https://www.miti.gov.my/index.php/pages/view/3796>)

Malezya'daki ithalat düzenlemeleri, ithal edilen ürünlerin güvenlik, kalite ve diğer düzenleyici standartlara uygun olmasını sağlamak için çeşitli yasalar ve kurumlar tarafından düzenlenmektedir. İthalat izni gerekliliği, malların türüne bağlıdır ve ilgili kamu kurumları tarafından uygulanmaktadır.

Malezya'nın 1976 Bitki Karantina Yasası (Plant Quarantine Act 1976 Act 84), zararlı bitki zararlılarının ve hastalıklarının ülkeye yayılmasını önlemeyi amaçlayan önemli bir mevzuat niteliğindedir. Bu yasa, Malezya'nın tarımını ve çevresini zararlılardan ve hastalıklardan korumak için bitki ve bitki ürünlerinin ithalatını, ihracatı vb hususlardaki düzenlemeleri içermektedir. Bu Kanun Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'na bağlı Tarım Departmanı tarafından uygulanmaktadır (<https://www.doa.gov.my/index.php/pages/view/1053>)

Malezya'daki 1985 Balıkçılık Yasası (Fisheries Act 1985 No. 317), balıkçılık ve denizcili e yönelik çeşitli düzenlemeleri içermektedir. Yasa, Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'nın yetkisi altındaki bir kurum olan Balıkçılık Departmanı'na (DOF), izin ve sağlık sertifikaları da dahil olmak üzere balık ve diğer su canlılarının ithalatını düzenleme yetkisi vermiőtir. (<https://www.dof.gov.my/>)

1953 Hayvanlar Yasası (Animals Act 1953), Veterinerlik Hizmetleri Departmanı'nın (DVS) hayvanların ve hayvansal ürünlerin ithalat ve ihracatını denetlemesini ve insan tüketimi için sağlık ve güvenlik standartlarına uyumu sağlamasını sağlayan bir yasal çerçevedir. DVS, Malezya Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet göstermektedir. (<https://www.dvs.gov.my/>)

Malezya'da 1983 tarihli Gıda Yasası (Animals Act 1983), 1985 tarihli Gıda Yönetmeliği ile birlikte, gıda güvenliğini ve kalitesini düzenleyen ve gıdanın Malezya'ya ihraç edilmeden önce tüketiciler için güvenli olmasını sağlayan birincil mevzuattır. Buna hijyen standartları, katkı maddeleri, koruyucular ve ambalaj malzemeleri dahildir. Sorumlu devlet kurumu, Malezya Sağlık Bakanlığı Gıda Güvenliği ve Kalite Bölümü'd r. (<https://hq.moh.gov.my/fsq/>)

Malezya Karantina ve Denetim Hizmetleri Yasası 2011 (The Malaysian Quarantine and Inspection Services Act 2011 Act 728), bitkiler, hayvanlar ve hayvansal ürünler, balık ve gıda ürünleri gibi tarımsal ve tarımsal temelli ürünler için karantina ve denetim hizmetlerinin düzenleyen bir mevzuattır. Bu Yasa, Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'na bağlı Malezya Karantina ve Denetim Hizmetleri Departmanı (MAQIS) tarafından uygulanmaktadır. MAQIS, Malezya'ya giriş ve çıkış noktalarında karantina ve denetim hizmetleri yürütmektedir. (<https://www.maqis.gov.my/>)

2012 Tıbbi Cihaz Yasası (The Medical Device Act 2012 Act 737), Malezya'da ülke içindeki tıbbi cihazları düzenleyen bir mevzuattır. Anılan mevzuat, Malezya'da tıbbi cihazların pazarlanmadan önce güvenliklerini ve kalitelerini sağlamak için kayıt, üretim, ithalat, dağıtım için bir çerçeve sağlamaktadır. Malezya Sağlık Bakanlığı'na bağlı bir kurum olan Tıbbi Cihaz Kurumu (MDA), anılan mevzuatın hükümlerinin uygulanmasından sorumlu düzenleyici kurumdur. (<https://portal.mda.gov.my/index.php>)

İlaç ve Kozmetik Yönetmeliği 1984, ilaç ve kozmetik ürünlerin Malezya'ya ithalatını ve dağıtımını düzenleyen mevzuattır. Yönetmelik, Sağlık Bakanlığı'na bağlı Ulusal İlaç Düzenleme Kurumu (NPRA) tarafından uygulanmakta olup amacı, ülkede pazarlanan bu ürünlerin güvenliğini sağlamaktır. (<https://npa.gov.my/index.php/en/>)

Yatırım, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (MITI) tarafından uygulanan Stratejik Ticaret Yasası, (<https://www.miti.gov.my/index.php/pages/view/8706>) askeri (örneğin silahlar, patlayıcılar, uçaklar) ve çift kullanımlı öğeler (örneğin nükleer malzemeler, kimyasal silahlar, füzeler ve ilgili teknoloji) olarak kategorize edilen stratejik ürünlerin ihracatı, transit ticareti vb. hususlarda düzenlemeleri kapsamaktadır.

Malezya'da, ürünlerin ithalat izni İç Ticaret ve Yaşam Maliyetleri Bakanlığı'nın (KPDN) yetki alanına girmektedir. Bu ürünlere yönelik birincil mevzuat, 1961 tarihli Control of Acts'dir. (<https://www.kpdn.gov.my/images/2024/awam/akta/kpdn/Act%20122.pdf>). Bu Kanun uyarınca, belirli mallar kontrollü ürünler olarak belirlenmiştir ve bunların ithalatı, dağıtımı ve satışı düzenlemeye tabidir. 2021 Arz Kontrolü (İthalat Yasağı) Yönetmeliğine göre, KPDN'nin yazılı izni olmadan şeker, çimento ve buğday unu gibi belirli kontrollü malların ithalatı yasaklanmıştır. Düzenlemeler, kontrollü malları içeren ticari faaliyetlerde bulunan şirketlerin, toptan veya perakende faaliyetler için gerekli planlı kontrollü mal lisansına sahip olmasını sağlamayı amaçlamaktadır. (<https://www.kpdn.gov.my/ms/>)

İthalat izninin yanı sıra, 1967 Malezya Gümrük Yasası (Malaysian Customs Act) bağlamında belirli malların ithalatı ve ihracatı için genellikle bir Onay Sertifikası (COA) gerekmektedir. COA, sektöre bağlı olarak ilgili makamlar tarafından verilen yasal bir belgedir:

- Malezya Standartlar ve Endüstriyel Araştırma Enstitüsü (SIRIM): Telekomünikasyon ekipmanları, kullanılmış pnömatik lastikler, geri kazanılmış atık ve hurda kağıt, metal atıkları ve hurdaları, buğday unu, inşaat dışı sektör için demir, çelik ve alüminyum
- İnşaat Sektörü Geliştirme Kurulu (CIDB): Yapı malzemesi ve yapı ürünleri
- Enerji Komisyonu (EC) Malezya: Elektrikli ve elektronik eşyalar (1994 Elektrik Yönetmeliği kapsamında)

Helal tanımı, helal belgelendirme ve işaretleme The Trade Descriptions Act 2011 (<https://www.kpdn.gov.my/images/2024/awam/peraturan/perintah-perihal-dagangan-takrif-halal-2011.pdf>) kapsamında düzenlenmiştir. Bu belge, Malezya'da helal olduğu iddia edilen ürün ve hizmetlerin, başta Malezya İslami Kalkınma Ajansı (JAKIM) olmak üzere ilgili makam tarafından belirlenen İslam hukuku ve standartlarına uygun olmasını sağlayan önemli mevzuattır. Yönetmelikler sadece yiyecek ve içecekler için değil, aynı zamanda kozmetik, ilaç, tüketim malları ve tıbbi cihazlar için de geçerlidir.

(<https://www.kpdn.gov.my/en/submenu/enforcement-submenu/protecting-intellectual-property/trade-description>)

([https://lom.agc.gov.my/ilims/upload/portal/akta/output/pua_20111230_P.U.%20\(A\)%20431-perintah%20perihal%20dagangan%20\(perakuan%20dan%20penandaan%20halal\)%202011.pdf](https://lom.agc.gov.my/ilims/upload/portal/akta/output/pua_20111230_P.U.%20(A)%20431-perintah%20perihal%20dagangan%20(perakuan%20dan%20penandaan%20halal)%202011.pdf))

Malezya'ya et, kümes hayvanları, süt ve yumurta ürünleri ithal etmek için Veterinerlik Hizmetleri Departmanından (DVS) onay alınması ve ayrıca JAKIM tarafından belirlenen helal sertifikasyon standartlarına uyulması gerekmektedir. Bu kapsamda, helal prosedürlerin takip edildiğini teyit edebilmek için ihracat başvurusunda bulunan firmaların mezbahaları ve işleme tesisleri DVS ve JAKIM tarafından denetlenmektedir.

(<https://www.dvs.gov.my/index.php/pages/view/1941>)

(<https://www.doa.gov.my/index.php/pages/view/341?mid=90>)

Malezya'da hali hazırda uygulanmakta olan ithalat düzenlemeleri, diğer ASEAN ülkelerine kıyasla daha liberaldir. Çoğu ürünün "Genel Serbest Lisans" altında serbestçe ithalatı yapılabilmektedir. Ancak stratejik olarak belirlenmiş bir takım sektörlere ithalat kısıtlamaları getirilmiştir. Bunların arasında demir ve çelik, otomotiv, ağır makinalar, bazı kimyasallar, atık kağıt gibi bazı ürünler yer almaktadır. (<https://www.miti.gov.my/index.php/pages/view/3796>)

Güvenlik, din veya ahlaki yönlerden ithalatı yasak olan veya ülkeye girmesi özel sertifikalara tabi olan ürün grupları için de kısıtlamalar söz konusudur. Yasaklı ürün grupları arasında Kur'an-ı Kerim'in herhangi bir ayetinin baskısını veya kopyasını taşıyan bez veya hayvan derisi, çeşitli kimyasal maddeler ve radyoaktif maddeler yer almaktadır.

(<https://lom.agc.gov.my/act-view.php?type=pua&no=P.U.%20%28A%29%20117/2023>)

(https://www.customs.gov.my/en/cp/Pages/cp_li.aspx)

İthal edilen tüketici ürünlerinin güvenliğinden ithalatçı veya distribütör firma sorumlu tutulmakta olup, konu hakkında yetkili Bakanlık, Malezya İç Ticaret ve Tüketici İşleri Bakanlığı(KPDN)'dır. Oyuncaklar, elektrikli sigara, pil ve akülere ilişkin ürün güvenliği düzenlemeleri ilgili web sayfasında (<https://mysafe.kpdn.gov.my/portal/post/6>) yayımlanmaktadır.

İhracat düzenlemelerine ilişkin olarak, Malezya'dan diğer ülkelere ihraç edilmeden önce belirli ürünler için ihracat lisansı veya izni gerekliliği de bulunmaktadır. İhracatı izne tabi bazı ürün ve ilgili kurumları aşağıda verilmektedir.

- Plantasyon ve Emtia Bakanlığı: Palmiye ağacı parçaları, çekirdeği, meyvesi, poleni
- Malezya Palm Yağı Kurulu: Palm yağı ve katı yağlar (margarin vb. hariç)
- Doğal Kaynaklar, Çevre ve İklim Değişikliği Bakanlığı: Bazı mineral, cevher ve maden ürünleri
- Yatırım, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı: Atık ve hurda metaller, geri dönüştürülmüş kağıt ürünleri

- Malezya Kereste Endüstrisi Kurulu: Ahşap ürünler
- Savunma Bakanlığı: Askeri giyim ürünleri
- İç Ticaret ve Yaşam Maliyeti Bakanlığı: Şeker, Çimento ürünleri

Bununla birlikte, Malezya Karantina ve Denetim Hizmetleri (MAQIS) tarafından evcil hayvanlar ve canlı balık ihracatının yapılması için belirlenen şartlar aranmaktadır.

İhracat izni gerekli olan ve ihracatı şarta bağlı ürünlere ilişkin detaylı bilgiye aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[https://www.miti.gov.my/miti/resources/Approve%20Permit/PU\(A\)_122-Perintah_Kastam_\(Larangan_Mengenai_Eksport\)_2023.pdf](https://www.miti.gov.my/miti/resources/Approve%20Permit/PU(A)_122-Perintah_Kastam_(Larangan_Mengenai_Eksport)_2023.pdf)

Malezya ayrıca nadir toprak mineralleri, sahte para birimi, uygunsuz malzemeler ve ulusal çıkarlara zararlı cihazlar dahil olmak üzere belirli mallar üzerinde ihracat yasaklarına ve kontrollerine sahiptir. Malları ihraç etmeden önce, ihraç edilecek malların 1967 Gümrük Kanunu (İhracat Yasağı) 2023 mevzuatı uyarınca kısıtlamaya tabi tutulmadığından emin olmak önemlidir.

<https://lom.aqc.gov.my/act-view.php?type=pua&no=P.U.%20%28A%29%20117/2023>

Yukarıda verilen yasal düzenlemelerle birlikte, Malezya'ya yapılacak ihracat ve ithalatta aşağıdaki temel belgelerin gümrük yetkililerine sunulması gerekmektedir;

- Gümrük İhracat veya İthalat Beyannamesi
- Ticari Fatura
- Konşimento
- Paketleme Listesi ve
- Menşe Sertifikası

Gümrük Vergileri

Malezya, gümrük vergisini, genellikle ad valorem bazında (malların değerinin bir yüzdesi), CIF (maliyet, sigorta ve navlun) değerini kullanarak ve Harmonize Sistem (HS) kodu tarafından belirlenen ilgili ithalat vergisi oranını uygulayarak hesaplamaktadır. Malezya'daki ithalatın yaklaşık % 80'i gümrük vergilerine tabi değildir.

Malezya, alkollü içecekler, kümes hayvanları ve domuz eti gibi belirli ürünlerin ithalatında oldukça yüksek gümrük vergileri tahsil etmektedir (Örneğin alkollü ürünler için %50'den %100'e kadar, tütün ürünleri için %100'den %200'e kadar).

Malezya, nihai ürün ihraç etmek, yurt içi üretimi teşvik etmek ve hammadde ihracatını caydırmak amacıyla palm yağı, kauçuk ve ham petrol gibi ürünlerde ihracat vergisi uygulamaktadır.

2024 yılında Malezya, dünya palm yağı üretiminin %24'ünü gerçekleştirmiştir. Ve ayrıca 23,88 milyar \$ (109,3 milyar RM) seviyesinde palm yağı ihracatı yapmıştır ve söz konusu ihracat miktarı Malezya'nın toplam ihracatının %7.2'sini oluşturmuştur.

Şubat 2025 itibarıyla Malezya, Palmiye Yağı Kurulu'nun yayımladığı genelge uyarınca ham palm yağı ihracat vergisini %10 olarak belirlenmiştir. Dünyanın Endonezya'dan sonra en büyük ikinci palmiye yağı ihracatçısı olan Malezya, Şubat ayı için metrik ton başına 1,084.6 \$ (4,817.7 RM) referans fiyatı belirlemiştir.

Ham palm yağı için ihracat vergisi ise, ton başına 2.250 RM ile 2.400 RM fiyat aralığı için %3'ten başlamaktadır. Fiyatlar ton başına 4,050 RM'yi aştığında ise maksimum vergi oranı %10 olarak belirlenmiştir.

Malezya ham petrol ihracatında, 1967 Gümrük Yasası uyarınca %10 oranında, kauçuk ihracatında ise Malaysian Rubber Board (Cess) Order 1999 uyarınca (https://www.myrubbercouncil.com/about/corporate_info.php) 0.2% ihracat vergisi uygulanmaktadır.

Malezya Kereste Endüstrisi Kurulu (MTIB), kereste ve kereste ürünlerinde, Cess oranı da denilen ihracat vergileri de dahil olmak üzere tüm vergi oranlarını belirleyen yetkili otoritedir. Cess vergisi, ihracatçının ihracat lisansı için MTIB'e başvurması ve tescil işlemlerinin tamamlanmasının ardından tahsil edilmektedir. Kütükler veya işlenmiş ahşap ürünlerde ise ihracat vergisi yoktur. İhracat vergi oranlarına ilişkin daha kapsamlı bilgiye (<https://www.mtib.gov.my/en/services/registration/cess-rate>) adresinden ulaşılması mümkündür.

Malezya'nın Halihazırda Taraf Olduğu Serbest Ticaret Anlaşmaları

Malezya temelde dış ticaret sistemini serbest ticaret anlaşmaları temelinde yürüten bir ülkedir. Bu kapsamda, Malezya'nın Türkiye, Japonya, Pakistan, Hindistan, Yeni Zelanda, Şili, Avustralya ile ikili Serbest Ticaret Anlaşmaları mevcuttur.

Diğer taraftan Malezya, bölgesel ekonomik entegrasyonu ilerletmeyi amaçlayan ve Kuala Lumpur'da 21-22 Kasım 2015 tarihlerinde gerçekleştirilen 27. ASEAN Liderler Zirvesi akabinde hayata geçirilen ASEAN Ekonomik Topluluğunun (AEC) kurucu üyeleri arasındadır. Malezya 2025 yılında ASEAN'ın Dönem Başkanlığını yürütmektedir.

ASEAN ülkeleri arasında imzalanmış olan Asean Trade In Goods Agreement (ATIGA) Anlaşması ile üyeler arası ticaret serbestleştirilmiş durumdadır. 26 Mayıs 2009 tarihinde imzalanan ATIGA, bölgesel ekonomik entegrasyonu güçlendirmeyi, tarifeleri azaltmayı ve ASEAN içinde daha elverişli bir ticaret ortamını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Malezya, ASEAN'ın kurucu üyesi olarak, ATIGA'nın geliştirilmesi ve uygulanmasında aktif rol almıştır.

Ayrıca Malezya ASEAN'ın hali hazırda mevcut bulunan Avustralya, Çin, Japonya, Güney Kore, Avustralya-Yeni Zelanda ve Hindistan ile Serbest Ticaret Anlaşmalarına da taraf durumdadır.

Öte yandan Malezya, Şubat 2016'da, 12 ülkeden oluşan Trans-Pasifik Ortaklığı (TPP) serbest ticaret anlaşmasını imzalamıştır. 2017 yılında ABD'nin anlaşmadan çekilmesinin ardından, geriye kalan 11 ülke, 2018 yılı Mart ayında Kapsamlı ve Gelişen Trans-Pasifik Ortaklığı (CPTPP) Anlaşmasını imzalamıştır. Anlaşma, 29 Kasım 2022 tarihinde Malezya'da yürürlüğe girmiştir.

Malezya, Çin'in de aralarında bulunduğu Asya-Pasifik bölgesindeki 15 ülke tarafından 15 Kasım 2020 tarihinde imzalanan Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Anlaşması (RCEP)'e taraftır. Anlaşma 18 Mart 2022'de Malezya açısından yürürlüğe girmiştir.

İlk tur müzakereleri Ekim 2023'te başlayan Malezya ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), kapsamlı ekonomik ortaklık anlaşması (CEPA), Ocak 2025'te Malezya ve Birleşik Arap Emirlikleri, Cumhurbaşkanı Şeyh Muhammed bin Zayed Al Nahyan ve Malezya Başbakanı Anwar İbrahim'in Abu Dabi'de tanıklık ettiği bir tören sırasında CEPA'yı imzalanmıştır. Bu anlaşma, Malezya'nın Körfez İşbirliği Üyesi ülkeler ile ilk STA olması açısından önem taşımaktadır. Anlaşmanın yürürlük süreci devam etmektedir.

ASEAN-Malezya 2025 Başkanlığı

Malezya, Ocak 2025'te Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği'nin (ASEAN) yıllık dönüşümlü başkanlığını resmen devralmıştır. Malezya, ASEAN merkezietini güçlendirmeyi, sürdürülebilir diyaloglar, diplomasi ve iyi niyet yoluyla uluslararası stratejik güveni teşvik etmeyi ve ASEAN iç ticaretini ve yatırımını geliştirmek için daha fazla taahhütte bulunmaya devam etmeyi hedeflemektedir.

Ekim 2024'teki başkanlık devir teslim töreni sırasında Malezya, 2025'te gerçekleşmesi planlanan ASEAN-Körfez İşbirliği Konseyi (GCC)-Çin Zirvesi'ne ev sahipliği yapacağını duyurmuştur. GCC-Çin Zirvesi'nin etkili bir üçlü ittifak oluşturması ve sektörler arası çok taraflı iş birliği için önemli bir potansiyel ortaya çıkarması beklenmektedir.

Malezya, 'Kapsayıcılık ve Sürdürülebilirlik' teması altında, Johor'daki ASEAN Ekonomi Bakanları Toplantısı (Şubat), Kuala Lumpur'daki ASEAN Dışişleri Bakanları Toplantısı ve Bakanlık Sonrası Konferansı (AMM/PMC) (Temmuz) ve Ekim ayında Kuala Lumpur'da düzenlenecek 47. ASEAN Zirvesi dahil olmak üzere yıl boyunca 300'den fazla ASEAN toplantısı ve zirvesine ev sahipliği yapacaktır.

Türkiye, bir ASEAN Sektörel Diyalog Ortağı olarak, ASEAN'ın ekonomik önceliklerini ilerletmede önemli bir konumdadır. Türkiye, 2017 yılında ASEAN Sektörel Diyalog Ortağı olmuş ve ASEAN-Türkiye Pratik İşbirlikleri Alanları (2024-2028), ASEAN ve Türkiye arasındaki stratejik İşbirlikleri için bir çerçeve görevi görmüştür.

Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması ve Gümrük vergileri

Türkiye ile Malezya arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin yasal altyapısı, 1977 yılında Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması ile kurulmuştur.

16-17 Nisan 2014 tarihlerinde dönemin Malezya Başbakanı Najib Razak'ın ülkemizi ziyareti sırasında imzalanan Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması, 1 Ağustos 2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Anlaşmanın yürürlüğe girişiyle birlikte tarife satırlarının yaklaşık % 70'inde karşılıklı olarak gümrük vergileri sıfırlanmıştır. Ülkemizin Asya-Pasifik Bölgesinde Güney Kore'nin ardından ikinci, Güney Asya Bölgesinde ise ilk STA'sı olma özelliğini taşıyan Türkiye – Malezya STA'sı

kapsamında taraflar, gümrük vergilerini azami 8 yıllık bir takvim çerçevesinde kademeli olarak sınırlamayı öngörmüştür. Böylece 8 yıllık geçiş döneminin sonunda yani 2023 yılı itibariyle tarife satır sayısı bakımından ihracatımızın %99'u, ithalatımızın ise %86'sı; hâlihazırda ticarete konu olan ürünler bakımından ise ihracatımızın %94'ü, ithalatımızın %75'i gümrük vergisinden muaf şekilde gerçekleşmektedir.

29 Eylül 2022 tarihinde Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması Genişleme Metni iki ülkenin Ticaret Bakanları tarafından imzalanmış ve 1 Ağustos 2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

STA böylece, mal ticaretinin yanı sıra, hizmet ticareti ve yatırım konularını da içerecek şekilde genişletilmiş bulunmaktadır. Anlaşma, iki ülke hizmet ticaretine ilişkin genel kuralları düzenleyen ana metnin yanı sıra, ülkemiz için ağırlıklı olarak önem teşkil eden gerçek kişilerin geçici dolaşımı, iç düzenlemelerin disipline edilmesi ve mali hizmetler konularda da iyileştirme ve kolaylıklar içermektedir.

Böylelikle her iki ülkenin yatırımcıları ve hizmet sunucuları çok daha öngörülebilir ve şeffaf bir ticaret ortamında faaliyet gösterme imkânı bulacaktır.

(<https://ezhs.customs.gov.my/>) bağlantısından, Malezya-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşmasını (MTFTA) seçilerek HS kodları veya ürün tanımları itibariyle Malezya'nın Türkiye'den gerçekleştirdiği ithalat işlemlerinde uyguladığı gümrük vergisi oranlarına ulaşılması mümkündür.

Bağlantıdan ulaşılan sayfada "Description" başlığı altındaki ürün grupları seçildiğinde, ithalat işlemleri için gerekli olan belgeler listelenmektedir. STA kapsamındaki indirimli gümrük oranlarından yararlanılması için, tercihli menşe belgesi (Türkiye ile Malezya arasındaki tercihli ticarete kullanılan belge) düzenlenmelidir. Gümrük vergisi haricinde, Malezya'da satışa sunulan ürün ve hizmetler için %5-10 arasında değişen oranda KDV muadili sayılabilen bir "Sales and Service Tax" tahsil edilmektedir.

Türkiye 2024 yılında Malezya'dan 4,7 milyar dolar ithalat ve Malezya'ya 449 milyon dolar ihracat, gerçekleştirilmiş ve Malezya en çok ihracat yaptığımız 76. ülke, en çok ithalat yaptığımız 17. ülke olmuştur.

Malezya'dan yapılan ithalatın kompozisyonuna bakıldığında 2024 yılında demir çelik, hayvansal, bitkisel veya mikrobiyal katı ve sıvı yağlar ve elektrikli makina ürünleri yer almaktadır. Malezya'ya ihraç edilen başlıca ürünler arasında altın, mücevher, kimyasal ürünler metaller ve yer almaktadır.

Malezya'nın Taraf Olduğu ve Süreci Devam Eden Serbest Ticaret Anlaşmaları Malezya-Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) Ekonomik Ortaklığı Anlaşması (MEEPA)

2014'te müzakereleri başlayan Malezya-EFTA Ekonomik Ortaklığı Anlaşması (MEEPA), Malezya ile İsviçre, Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn dahil olmak üzere Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) ülkeleri arasındaki ekonomik ortaklık anlaşmasıdır.

EFTA ve Malezya, 4-8 Kasım 2024 tarihleri arasında İsviçre'nin Cenevre kentinde 16. tur müzakereler için bir araya gelmiştir. Mayıs 2024'te Kuala Lumpur'da düzenlenen 15. turdan bu

yana uzmanlar ve Heyet Başkanları çevrimiçi olarak bir araya gelerek yasal metinler ve pazar erişimi konusunda ilerleme kaydetmiştir.

16. turda, delegeler mal ticareti, menşe kuralları (RoO), yatırım, hizmet ticareti, yasal ve yatay konular, fikri mülkiyet hakları (FMH), devlet alımları, ticaret ve sürdürülebilir kalkınma (TSD) ve iş birliği konularını görüşmüşlerdir.

Son turda, EFTA ve Malezya modern, kapsamlı ve iddialı bir ekonomik ortaklık anlaşması (MEEPA) sonuçlandırmak için ortak hedefleri yinelenmiş olup, genel olarak, müzakereleri sonuca yaklaştıran önemli bir ilerleme kaydedilmiştir. Sonuç müzakerelerinin 2025 yılında tamamlanması gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Malezya-Avrupa Birliği Serbest Ticaret Anlaşması (MEUFTA)

AB ve Malezya arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakereleri 2010 yılında başlatılmış ve Malezya'nın talebi üzerine 2012'de yedi turdan sonra askıya alınmıştır. 2023'te her iki taraf da müzakerelerin olası yeniden başlamasına ilişkin pozisyonlarını belirlemek için bir envanter çalışması başlatmıştır.

AB ve Malezya, Başbakan Enver İbrahim'in Ocak 2025'te gerçekleştirdiği Avrupa ziyareti sırasında kapsamlı ve modern bir STA için müzakerelerin yeniden başladığını duyurmuştur. MEUFTA'nın Malezya'nın AB pazarına elektrik ve elektronik ürünleri, palmiye yağı ve palmiye yağı bazlı tarım ve mamul ürünleri ile optik ve bilimsel ekipman ihracatını daha da artırması beklenmektedir. Yeni Sanayi Ana Planı 2030 kapsamında belirlenen misyonlar doğrultusunda, yeşil enerji ve ileri imalat gibi yüksek teknoloji sektörlerine de AB'den daha fazla yatırım gelmesi beklenmektedir.

Malezya-Kore Serbest Ticaret Anlaşması (STA)

Mart 2024'te Malezya ve Güney Kore, 2019'dan beri ertelenen görüşmeleri yeniden başlatmayı kabul etmiştir. Beşinci tur müzakereler Ekim 2024'te Güney Kore'nin Seul kentinde yapılırken, altıncı tur müzakereler Ocak 2025'te yapılmıştır.

İki taraf, mallar, hizmetler, yatırım, ekonomik iş birliği ve dijital endüstri dahil olmak üzere 11 sektördeki müzakerelerde ilerleme kaydetmeye odaklanmayı planlamaktadır. Her iki taraf da 2025'e kadar sonuçlanması planlanan ikili Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakerelerini hızlandırmayı kabul etmiştir.

Malezya-Kore STA'sı tamamlandığında, geleneksel üretim mallarındaki ticareti teşvik etmekle sınırlı kalmadan yeşil ekonomi, biyoekonomi ve dijital endüstriler gibi gelişmekte olan sektörlerde iş birliği stratejilerini de içermesi beklenmektedir.

Dış Ticaret İstatistiklerinin Sorgulanması

Malezya'nın tüm dünya ile ithalat ihracat işlemlerine dair dış ticaret istatistiklerine Malaysia External Trade Statistics, METS Online web sitesinden erişim sağlanabilmektedir.

[\(https://metsonline.dosm.gov.my/\)](https://metsonline.dosm.gov.my/)

Diğer taraftan, Malezya İstatistik Kurumu tarafından yayınlanan genel istatistik verilerine Malezya İstatistik Kurumunun (<https://www.dosm.gov.my/v1/>) sitesinden ulaşmak mümkündür.

İç Vergiler ve Oranları

2015 yılı Nisan ayında uygulamaya giren ve ithal ürünlere de uygulanmakta olan General Sales Tax (GST) adındaki % 6 oranındaki satış vergisi, 2018 yılında uygulamadan kaldırılmıştır. 01.09.2018 tarihinden itibaren ise GST yerine, ilk olarak 1970'li yıllarda uygulamaya konulan ve Malezya'da üretilen veya ithal edilen mallar için %5 ila %10 oranında değişen, hizmetler için ise %6 olarak uygulanan değer üzerinden alınan (ad valorem) Sales and Services Tax (SST) adlı satış ve hizmet vergisi uygulanmaktadır.

Malezya Kraliyet Gümrük Departmanı tarafından Mart 2024'de yapılan son duyuruda, Hizmet Vergisi oranı, yiyecek ve içecek hizmetleri, telekomünikasyon hizmetleri, park alanı hizmetleri ve lojistik hizmetleri hariç tüm vergiye tabi hizmetler için 1 Mart 2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere %6'dan %8'e yükseltildiği belirtilmiştir. SST hakkında detaylara aşağıdaki bağlantılardan erişilebilmektedir:

<https://mysst.customs.gov.my/FAQServicesTax>

<https://mysst.customs.gov.my/GeneralGuide>

<https://mysst.customs.gov.my/FAQSalesTax>

Yerleşik olan / olmayan tüm şirketler, Malezya'da tahakkuk eden veya elde edilen gelirleri üzerinden vergilendirilirler. Kontrol ve yönetimi Malezya'da gerçekleşen şirketler, Malezya'da yerleşik kabul edilmektedir.

Güncel kurumlar vergisi (CIT) oranları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Şirket türü	Vergiye Tabi Gelir (MYR)	CIT Oranı 2024 (%)
Yerleşik Şirket (aşağıda açıklanan şirketler dışında)		24%
Yerleşik Şirket		
* Ödenmiş sermayesi 2,5 milyon Malezya ringgiti (MYR) veya daha az olan ve ticari brüt geliri 50 milyon MYR'yi geçmeyenler	İlk 150,000 için	15%
* Ödenmiş sermayesi 2,5 milyon MYR'nin üzerinde olan başka bir şirketi doğrudan veya dolaylı olarak kontrol etmeyenler	Sonraki 450,000 için	17%
* Ödenmiş sermayesi 2,5 milyon MYR'nin üzerinde olan başka bir şirket tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilmeyenler	600,000 ve üzeri için	24%
** Ödenmiş sermayesinin %20'sinden fazlasının doğrudan veya dolaylı olarak yabancı bir şirkete veya Malezya vatandaşı olmayanlara ait olanlar (2024'ten itibaren)		
Yerleşik olmayan şirket		24%

Kişisel gelir vergisi, kişinin beyanına dayanmakta ve gelire göre %1-%30 arasında değişmektedir. Bir vergi yılı içinde 182 gün veya daha fazla Malezya'da bulunanlar, vergi mükellefi olarak kabul edilmektedir. Malezya'da yerleşik kişiler için, 2024 ve 2025 yıllarında yıllık vergilendirilebilir geliri 5.000 RM ile 600.000 RM arasında olan yerleşik bireyler için vergi oranı %1 ile %26 arasında değişmektedir. Yıllık vergiye tabi geliri 600.001 RM ile 2.000.000 RM arasında olan kişiler için %28 oranında vergi oranı uygulanırken, yıllık vergiye tabi geliri 2.000.000 RM'den fazla olan kişiler için Malezya'da elde edilen gelir üzerinden %30 oranında vergi uygulanmaktadır.

Yerleşik olmayan bireylerden Malezya'da kazanmış oldukları gelir üzerinden %28 oranında bireysel vergi alınmaktadır. Türkiye, Malezya ile çifte vergilendirme anlaşması bulunan ülkelerden biridir. Dolayısıyla, iki ülke arasındaki anlaşma aynı gelir üzerindeki çifte vergilendirmeyi azaltabilmekte veya ortadan kaldıracabilmektedir.

Diğer taraftan, yerleşik olmayanların sağlamış oldukları teknik hizmetler, anahtar teslimi fabrika ve makine hizmetleri, taşınabilir menkul kullanımı, piyango kazançları gibi alanlarda % 10, faiz kazançlarında ise % 15 oranında "Withholding Tax" vergisi uygulanmaktadır. Stopaj vergisi, yerleşik olmayan kişinin (alacaklı) kazandığı gelir üzerinden ödemeyi yapan taraf (ödeyici) tarafından kesilen ve Malezya Gelirler Kurulu'na ödenen ve %5 - %10 arasında değişen tutardır. Sözleşme ödemesi, faiz, imtiyaz hakkı, özel gelir sınıfları (Teknik ücretler, hizmet ödemeleri, taşınır mülk kullanım kirası/ödemesi), yerleşik olmayan kamu gelirleri gibi alanlarda uygulanmaktadır. Daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantı ziyaret edilebilir: (<https://www.hasil.gov.my/en/legislation/withholding-tax/>)

Malezya'da bazı ithal ve yerli üretilen ürünlere özel tüketim vergisi uygulanmaktadır. Buna göre, şekerle tatlandırılmış içecekler, motorlu taşıtlar, alkollü içecekler ve likör, tütün ve puro dahil sigaralar, mahjong taşları ve oyun kartları (kumar oyunları) özel tüketim vergisine tabidir. Daha fazla bilgi için aşağıdaki bağlantı ziyaret edilebilir: (https://www.customs.gov.my/en/cp/Pages/cp_exc1.aspx)

Malezya'daki petrol arama faaliyetlerine ilişkin Petrol Gelir Vergisi, 1967 tarihli Petrol (Gelir Vergisi, PITA) Yasası'na tabidir ve bu yasa ile her değerlendirme yılı için, Malezya'daki petrol faaliyetlerinden sorumlu kişi tarafından elde edilen gelire uygulanır. Mevcut petrol gelir vergisi %38'dir.

Malezya vergi sistemi hakkında daha kapsamlı bilgiye aşağıdaki dokümandan ulaşılabilir:

(https://www.mida.gov.my/wp-content/uploads/2025/03/CODB_ENG_2024-FINAL.pdf)

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Malezya Standartlar Departmanı (JSM), Malezya'nın Yatırım, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'na (MITI) bağlı olarak faaliyet gösteren ulusal standartlar ve akreditasyon kuruluşudur. Ana misyonu, halk sağlığını sağlamak, tüketicileri korumak ve iç ve dış ticareti desteklemek için standartlar, standardizasyon ve akreditasyon düzenlemeleri geliştirmek ve teşvik etmektir. (<https://www.jsm.gov.my/home>)

Malezya'da ürün standartları, rekabet gücünü, kaliteyi, güvenliği ve çevrenin korunmasını sağlama amaçları çerçevesinde geliştirilmiştir. Malezya akreditasyon sistemi; sağlanan hizmetlerin tarafsız, ayrımcılığa izin vermeyecek şekilde ve güvenilir olmasını teminat altına alan uluslararası standart olan MS ISO / IEC 17011 ile uyumludur.

Teknik düzeydeki uygulamalar konusunda; TSE karşıtı kurum olarak nitelenebilecek olan SIRIM Berhad Corporate'e (<http://www.sirim.my/>) sorumluluk yüklenmiştir. (JSM, Malezya Standartlarının geliştirilmesini SIRIM Berhad'a devretmiştir. Başka bir deyişle, JSM standardizasyonla ilgili tüm politika yapımından sorumluyken, operasyonel sorumluluk SIRIM

Berhad'a devredilmiştir.) Ancak, SIRIM'in yanısıra sektörel bazda farklı kurumlara da yetkilendirme yapılmış bulunmaktadır.

Bu kapsamda yetkilendirilen bazı kurumlar aşağıdaki gibi özetlenebilir.

Tarım ürünleri: The Malaysian Standard (MS) 1784:2016, gıda güvenliği ve kalitesine yönelik bir düzenleme olup, ayrıca sürdürülebilir ve ekonomik olarak uygulanabilir üretimi teşvik etmek için İyi Tarım Uygulamasına (GAP) odaklanmıştır. Diğer ilgili Malezya Standartları MS 2615:2015, MS 1265-3:2018, ve MS 2546:2013 şeklindedir. Güvenlik ve haşere kontrolünü sağlamak için bitkiler, meyveler, sebzeler, pirinç, çiçekler ve gübre gibi tarım ürünleri için ithalat izni gereklidir. Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'na bağlı Tarım Birimi (DOA), tarımsal ithalatı düzenlemektedir. Bitki Sağlığı Sertifikaları ayrıca bitkilerin ve bitki ürünlerinin haşere ve hastalık içermediğini doğrulamak için gereklidir ve bazı ürünler potansiyel tehditler için özel bir risk değerlendirmesi gerektirmektedir.

<https://www.doa.gov.my/index.php/pages/view/341?mid=90>

Gıda ürünleri: Malezya'da temel gıda güvenliği standartları arasında 1983 Gıda Yasası ile 1985 Gıda Yönetmeliklerinin yanısıra MS 1480 Tehlike Analizi ve Kritik Kontrol Noktası (HACCP), MS 1514 İyi Üretim Uygulaması (GMP) ve MS ISO 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemleri bulunmaktadır. Gıda ürünlerinin ithalatı, Malezya Sağlık Bakanlığı Gıda Güvenliği ve Kalite Bölümü (FSQD) tarafından düzenlenmektedir. İthalatçı ve nakliye acentelerinin (gümrük müşavirleri) Malezya'ya gıda ithal etmek için Malezya Gıda Güvenliği Bilgi Sistemine (FoSIM) kaydolmaları gerekmektedir.

<https://hq.moh.gov.my/fsq/>

<https://fosim.moh.gov.my/fssm/public/home>

Canlı hayvanlar, et ürünleri, süt ve süt ürünleri, kümes hayvanları ve hayvan yemi: Malezya Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'nın yetkisi altında olan Malezya Veterinerlik Hizmetleri Departmanı (DVS), Malezya'ya ithal edilen hayvansal ve hayvansal ürünler için yetkili makamdır. Malezya'ya ihraç edilmeden önce canlı hayvanlar, et ürünleri, süt ve süt ürünleri, kümes hayvanları ve hayvan yemleri için ithalat izni zorunludur. Buna ek olarak, et, süt ürünleri ve kümes hayvanları ürünleri için onaylanmış tüm kuruluşların, Malezya Standartlar Departmanı tarafından yayınlanan Malezya Helal Standartları MS1500:2009 ve JAKIM tarafından yayınlanan Malezya Helal Et Üretimi Protokolü'ne uyması gerekmektedir.

<https://www.dvs.gov.my/index.php/pages/view/1941>

Tıbbi Cihazlar: Tıbbi cihazlar için Malezya Standartları, Uluslararası Standardizasyon Örgütü'nün (ISO) standartları gibi uluslararası normlar ile uyumludur. İlgili Malezya Standartları arasında MS 2739:2021, MS ISO 16142-1:2019, MS ISO 16142-2:2019, MS ISO 27186:2011, MS ISO 25424:2011 ve MS ISO 23640:2013 ve diğerleri bulunmaktadır. İster yurt içinde ister yurt dışında üretilmiş olsun, tüm tıbbi cihazlar, Malezya pazarına girmeden önce Tıbbi Cihaz Kurumu'na (MDA) kaydedilmelidir. Kayıtlar MeDC@St2.0+ online sistem üzerinden yapılmaktadır. Yabancı üreticiler, bir yetkili temsilci, yerel bir ithalatçı atayarak veya yerel bir yan kuruluş kurarak cihazlarını kaydettirebilmektedir.

<https://portal.mda.gov.my/index.php>

<https://medcast.mda.gov.my/admin/user/login>

Farmasötik ürünler: Malezya'da ilaç endüstrisi, Malezya Standardı İyi Üretim Uygulamaları (GMP) ve İyi Dağıtım Uygulamaları (GDP) yönergeleri dahil olmak üzere çeşitli standartlara uymak zorundadır. MS 1514:2009 GMP, Sağlık Bakanlığı Gıda Güvenliği ve Kalite Bölümü tarafından belirlenen, gıda, kozmetik, sağlık takviyeleri ve geleneksel tıp için güvenlik standartlarını iyileştirmeyi amaçlamaktadır. MS 2424:2019 standardı, helal ilaçlara yönelik olup üretimi ve işlenmesi için yönergeler sağlamaktadır. Farmasötik ürünler, tüm ürünlerin tescil edilmesini ve şirketlerin gerekli lisanslara sahip olmasını gerektiren 1984 tarihli ilaç ve Kozmetik Kontrolü Yönetmeliği kapsamında düzenlenmektedir. Ürün tescil başvuruları NPRA'ya yapılmalıdır. Başvuru sahibi yerel olarak kayıtlı bir şirket olmalıdır ve ürün sahibi değilse, tescil haklarını vermek için üreticiden yazılı izin alınması gerekmektedir. (<https://npra.gov.my/index.php/en/drug-registration-guidance-documents-drqd-e-book.html>)

Kozmetikler: Malezya'da kozmetik ürünler, üretim, satış veya ithalatından önce bildirim yapılmasını gerektiren 1984 tarihli İlaçların Kontrolü ve Kozmetik Yönetmelikleri (the Control of Drugs and Cosmetics Regulations 1984) kapsamında düzenlenmiştir. Ürün tescil başvuruları NPRA'ya yapılmalı ve Kozmetik Bildirim Sahibi (CNH) olarak bilinen başvuru sahibi, Malezya Şirketler Komisyonu'nda (SSM) yerel olarak kayıtlı bir şirket olmalıdır. CNH ürün sahibi veya distribütörü değilse, üreticiden bir Yetki Mektubu (LOA) gereklidir. (<https://npra.gov.my/index.php/en/cosmetics-guideline-annex-i-vii>) Malezya'daki kozmetik sektörüne yönelik ayrıca, MS 1514:2009 İyi Üretim Uygulaması (GMP) ve İyi Dağıtım Uygulaması (GDP) yönergeleri, MS ile birlikte helal kozmetik üretimi ve kullanımı için MS 2634:2019 mevzuatları bulunmaktadır.

Elektrikli Ürünler: Malezya Standartlar Departmanı (JSM), elektrik teknolojisinde küresel uyumluluk ve güvenliği sağlamak için Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC) standartlarını Malezya Standartları (MS) olarak benimsemektedir. MS IEC 60694, MS IEC 60364 ve MS IEC 60947-4-2'yi içermektedir. the Ministry of Energy Transition and Public Utilities'e bağlı Enerji Komisyonu (EC), 1994 Elektrik Düzenlemeleri kapsamında elektrikli ve elektronik eşyalar için bir Onay Sertifikası (COA) istemektedir. EC, piyasada satılan elektrikli ekipmanların güvenli olmasını sağlamakta olup 34 elektrikli ekipman kategorisini düzenlemektedir. (<https://www.st.gov.my/contents/files/download/158/Guidelines%20for%20the%20Approval%20of%20Electric%20Equipment%20%282024%20Edition%29.pdf>)

Yapı Malzemeleri: İnşaat Sektörü Geliştirme Kurulu (CIDB) ve Malezya Standartlar Departmanı (JSM), yapı malzemelerinin kalite ve güvenlik standartlarını düzenlemektedir. Bu kapsamda inşaat malzemelerinin, 520 sayılı Kanun kapsamındaki CIDB standartlarına bağlılığı onaylayan bir Standart Uygunluk Beyanına (PPS) sahip olması gerekmektedir. Malezya'ya inşaat malzemeleri ithal etmeden önce, bu standartlara uygunluğu göstermek için Tam Tip Test Raporu (FTTR) ile birlikte CIDB'den bir Onay Sertifikası (COA) gerekmektedir. FTTR gerektiren ürünler arasında seramik karo, çimento ve çatı kaplama malzemeleri bulunmaktadır. (<https://www.cidb.gov.my/eng/construction-material/>)

Diğer taraftan; ithalat ve ihracat faaliyetlerini düzenlemekten ve denetlemekten sorumlu birkaç önemli kurum bulunmakta olup bu kuruluşların en önemlilerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

Yatırım, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (MITI), endüstriyel kalkınma, uluslararası ticaret için politikalar geliştirerek ve uygulayarak ve yabancı ve yerli yatırımları teşvik ederek dış ticarete

çok önemli bir rol oynamaktadır. MITI, ihracat ve ithalatı kolaylaştırarak, ticaret anlaşmalarını müzakere ederek ve Malezya ürünlerini küresel olarak tanıtarak Malezya'nın ticaretini genişletmek için faaliyetlerini sürdürmektedir. (<https://www.miti.gov.my/index.php>)

Malezya Kraliyet Gümrük Departmanı (RMCD), Maliye Bakanlığı'na bağlı bir devlet kurumudur. İthalat, ihracat, satış, hizmetler ve tüketim vergileri üzerindeki harç ve vergiler dahil olmak üzere ülkenin dolaylı vergi sistemini yönetmektedir. RMCD ayrıca ticareti kolaylaştırmakta ve sınırlarda, limanlarda ve giriş noktalarında teftişler, soruşturmalar ve gözetim yoluyla kaçakçılık ve yasa dışı faaliyetleri önlemek için yasaları uygulamaktadır. (<https://www.customs.gov.my/en/pages/main.aspx>)

Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'na bağlı Malezya Karantina ve Denetim Hizmetleri (MAQIS), Malezya'nın giriş ve çıkış noktalarında tarım ürünleri (bitki, hayvan, balık ve gıda) üzerinde karantina ve denetim işlemlerini yürütmekten sorumludur. MAQIS ayrıca ülkeye giren belirli tarım ürünleri için ithalat izinleri de vermektedir. (<https://www.maqis.gov.my/index.php/permohonan-permit/>)

Motorlu taşıtlar, motosikletler, demir-çelik, batık, yeniden kullanılabilir araç aküleri, ağır makineler ve CWC kimyasallarını ithal etmek için şirketlerin Yatırım, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'ndan (MITI) Onaylı İzin (AP) almaları gereklidir. (<https://www.miti.gov.my/index.php/pages/view/3796>)

Malezya'da kontrole tabi mallar, İç Ticaret ve Yaşam Maliyeti Bakanlığı (KPDN) kapsamında düzenlenen kalemleri ifade eder. Bunlar arasında şeker, optik disk mastering ve çoğaltma makineleri ve buğday unu gibi ürünler (SIRIM kapsamındaki 8 kategori dışında) bulunmaktadır. Malezya'ya ihracat yapmadan önce KPDN'den bir ithalat izni ve onayı gereklidir. (<https://www.kpdn.gov.my/en/component/content/article/140-controlled-items?Itemid=>)

Telsizler, kablosuz cihazlar ve belirli elektronik ekipmanlar gibi iletişim işlevlerine sahip cihazlar da dahil olmak üzere telekomünikasyon ekipmanlarının Malezya'da kullanılması veya satılması için SIRIM'den bir Onay Sertifikası (COA) gereklidir. Ek olarak, SIRIM'den COA gerektiren diğer ürünler arasında kullanılmış pnömatik lastikler, geri kazanılmış atık ve hurda kağıt, atık ve hurda metaller, çeşitli buğday unu türleri (örneğin, beyaz, yüksek proteinli, kepekli ve zenginleştirilmiş un) ve ayrıca inşaat dışı sektör için demir, çelik ve alüminyum bulunmaktadır. SIRIM, Malezya'da Yatırım, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'na bağlı bir ajanstır. (<https://www.sirim-qas.com.my/our-services/product-certification/communication-and-multimedia-product-certification>)

Malezya Tarım ve Gıda Güvenliği Bakanlığı'na bağlı Balıkçılık Birimi (DOF), Malezya'ya canlı balık ve su türlerinin ithalatını da içeren balıkçılık kaynaklarının yönetimi ve düzenlenmesinden sorumludur. İthalatçıların Malezya'ya canlı balık ithal etmeden önce DOF'tan ithalat izni almaları gerekmektedir. (<https://www.dof.gov.my/en/services/import-export/>)

İhracatçılar, gerekli izinleri ve lisansları almak için ithalatçıları, acenteleri veya distribütörleri ile işbirliği yapmalıdır.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Malezya'nın ithal edeceği ürünlerde standardizasyon, test, muayene, belgelendirme konularında ürün grubuna göre yetkilendirilen kurumların başında-SIRIM QAS, CIDB, DVS, JAKIM, MAQIS, EC, MDA ve NPRA gelmektedir.

TSE ile SIRIM QAS arasında Uygunluk Değerlendirmesi Uygulama Anlaşması 7 Ekim 2020 tarihinde imzalanmıştır. Söz konusu anlaşma ile ülkemiz üretici ve ihracatçıların Malezya'ya ihracatlarında SIRIM QAS'tan almaları gereken belgeler için gerekli denetimlerin SIRIM QAS adına TSE uzmanları tarafından yerinde gerçekleştirilmesi ve böylece ihracatçılarımızın zaman ve maliyet tasarrufu sağlamaları mümkün hale gelmiştir.

Ayrıca, 2019 yılı Ağustos ayında, Malezya Yangın ve Kurtarma Dairesi (BOMBA) tarafından TSE, aktif ve pasif yangın önleme sistemlerine yönelik olarak onaylanmış test ve belgelendirme kuruluşu olarak atanmıştır.

Diğer taraftan Malezya et ve süt ürünleri ithalatında hastalıklardan korunma ve helal üretim konuları nedeniyle oldukça hassas davranmaktadır. Et ve süt ürünleri ihracatı için firmalarımız tarafından Malezya Tarım Bakanlığına bağlı Veterinerlik Hizmetleri Departmanı DVS'e başvuru yapılması gerekmektedir. Başvurunun DVS tarafından uygun görülmesi durumunda, masrafları ihracatçı firmaya ait olmak üzere, Malezya'dan bir heyetin Türkiye'ye giderek üretim tesisinde incelemelerde bulunmaktadır. Heyette DVS yetkililerinin yanı sıra, ürünlerinin üretim sürecinin helal standartlara uygunluğunun denetlenmesi amacıyla Malezya'da helal sertifikası verme konusunda yetkili kuruluş JAKIM temsilcileri de hazır bulunmaktadır. Heyetin incelemeleri neticesinde şartlar uygun bulunursa ilgili firmaya Malezya'ya ihracat yapma onayı verilmektedir. Onayın geçerliliği 1 ila 3 yıl olup, DVS tarafından uygun görüldüğü durumda sürenin 3 yıla kadar daha uzatılması mümkündür.

https://www.dvs.gov.my/dvs/resources/user_1/2024/BRV/APPLICATION_FORM_FOR_EXPORT_MEAT,POULTRY,MILK,EGG_AND_PRODUCTS_TO_MALAYSIA_NEW_REVISED_4_JANUARY_2024.pdf

DVS ihracat izni başvuru yönergesi için aşağıdaki bağlantı ziyaret edilebilir;

https://www.dvs.gov.my/dvs/resources/user_1/2023/BRV/BORANG/GUIDELINES_FOR_SUBMISSION_APPLICATION_updated241123.pdf

Malezya'ya yapılacak et, süt, yumurta ürünleri ihracatı prosedürüne aşağıdaki bağlantıdan ulaşılması mümkündür;

https://www.dvs.gov.my/dvs/resources/user_1/2024/BKPBV/IMPORT%20EXPORT/GENERAL_PROCEDURE_IMPORT_MEAT,POULTRY,MILK_AND_EGG_PRODUCTS_TO_MALAYSIA_REV.2_29112024.pdf

Helal Belgelendirme: Nüfusunun çoğunluğunu Müslümanların oluşturduğu Malezya 1980'li yıllarda helal gıda kavramını geliştirmiş ve bununla ilgili standartlar oluşturmuştur. Geçen zaman içinde ise konunun, uluslararası ticaretteki önemini görerek, daha sıkı denetimlere başlamıştır. Bu bağlamda da, yalnızca Malezya'da helal sertifikası verme konusunda yetkili kuruluş JAKIM veya onun akredite ettiği uluslararası kuruluşlardan temin edilen belgeler geçerli kabul edilmektedir. JAKIM, Malezya'da helal sertifikasyon da dahil olmak üzere İslami işlerden sorumludur.

Malezya'ya ihraç edilecek ürünlerin helal logosu taşıması (et ve süt ürünleri hariç) zorunlu değildir ancak ürünün helal olduğu iddia ediliyorsa logonun Malezya JAKIM tarafından onaylı bir sertifikalandırma kurumu tarafından verilmiş olması gerekmektedir. Helal belgesi zorunlu olmamasına karşın, tüketici ve tedarikçiler tarafından tercih sebebi olabilmektedir. Yasal anlamda zorunluluk teşkil etmeyen helal logosu bulundurma hususu, uygulamada ürünün daha geniş kitleye hitap etmesi ve özellikle yiyecek ve içecek ürünlerinde helal ürünlerle birlikte sergilenmesi gibi noktalarda önem arz etmektedir.

Helal standartları konusunda Malezya tamamen kendi kriterlerini uygulamaktadır. Malezya, Helal gıda üretimi ve hazırlanması için MS1500: 2019 standardını geliştirmiştir:

https://www.isovnc.com/wp-content/uploads/2019/06/MS-1500_2019-Tieu-chuan-HALAL-MALAYSIA.pdf

Ülkemizde helal sertifikası verme konusunda JAKIM tarafından yetkilendirilen kuruluşlara aşağıda web sayfasından ulaşılmaktadır;

<https://myehalal.halal.gov.my/portal-halal/v1/pdf/cb/CBLIST-20FEBRUARY2025edited110325.pdf>

Gıda ürünleri için Türkiye'den düzenlenen helal belgeleri JAKIM tarafından akredite olmasına rağmen, daha önce de belirtildiği gibi et (kümes hayvanları dahil) ve süt ürünleri ithalatında, Malezya Tarım Bakanlığına bağlı DVS'e başvuru yapılması ve başvuru evraklarının DVS tarafından uygun görülmesi durumunda masrafları ihracatçı firmaya ait olmak üzere, Malezya'dan bir heyetin Türkiye'ye giderek üretim tesisinde incelemelerde bulunması gerekmektedir.

Bununla birlikte, Malezya otoriteleri, denetim heyetine JAKIM'den bir yetkiliyi dahil ederek bu ürünler için doğrudan JAKIM tarafından helal onayı alınmasını şart koşmaktadırlar. Tesisler, Malezya Helal Et ve Kümes Hayvanları Üretimi Protokolü ve Malezya Standartları (MS) 1500: 2009'a uygun olarak JAKIM ve Veterinerlik Hizmetleri Dairesi (DVS) tarafından denetlenmekte ve onaylanmaktadır.

Heyetin incelemeleri neticesinde şartlar uygun bulunursa ilgili firmaya iki yıl geçerli olmak üzere ülkeye ihracat yapma onayı verilmektedir.

Aşağıdaki adreslerden detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

https://www.dvs.gov.my/dvs/resources/user_1/2023/BRV/LOJI%20LUAR%20NEGARA/UPDATE_MARCH_2023_GENERAL_PROCEDURE_IMPORT_MEAT_POULTRY_MILK_AND_EGG_PRODUCTS_TO_MALAYSIA_REV_1_30012023.pdf

Böylece, Malezya'da pazarlanan tüm ithal gıda ve mallar, ilgili gerekliliklere uymadıkça ve JAKIM tarafından tanınan yabancı helal belgelendirme kuruluşu tarafından helal olarak sertifikalandırılmadıkça helal olarak tanımlanmamaktadır.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Malezya'da, gıda etiketleme gereklilikleri The Food Act 1983 and Food Regulations 1985 'da belirtilmektedir. Etiket Malayca veya İngilizce olmalıdır. Bebek maması ve bazı süt ürünleri gibi belirli ürünlerde, etiketin Malayca olmasını gerekmektedir ve çevirilere izin verilir. Domuz eti, türevleri veya domuz yağı içeriyorsa etikette belirli ifadeler bulunmalıdır. Bu kapsamda kullanılacak ifadede "**İÇERİR**" yer almalıdır. Ayrıca, gıdaya ilave alkol eklenmişse, etikette

büyük harflerle kalın olarak **"ALKOL İÇERİR"** yazmalıdır. İlgili tüm düzenlemelere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılması mümkündür.

<https://hq.moh.gov.my/fsq/peraturanperaturan-makanan-1985>

Evde kullanılan tıbbi cihazlarda, marka adı, özel isimler ve her iki dilde de aynı olan kelimeler hariç, etiketlemedeki tüm bilgilerin Malayca olması gerekir. Yetkili Temsilci (AR) bilgileri ve kayıt numarası müşteriler tarafından satınalma noktasında erişilebilecek şekilde ambalaj üzerinde olmalıdır. Helal logosu tıbbi cihaz etiketlemesi için bir gereklilik değildir. Ancak, üründe helal logolu bir etiket kullanılıyorsa, öncesinde JAKIM helal sertifikası alınması gerekmektedir. <https://portal.mda.gov.my/index.php/faq/labelling-of-medical-devices>

İlaç ürünlerinde, tüm etiketler ve paket ekleri Malayca veya İngilizce olmalıdır. Buna ek olarak, başka bir dile tercümeye izin verilmektedir. Kayıtlı bir ürünün farklı boyuttaki paketlerinde aynı etiket resminin olması gerekmektedir. Bununla birlikte, paket boyutlarını ayırt etmek için renk kodunda küçük farklılıkların olması mümkündür. Kayıt numarası ürüne kalıcı olarak (mürekkep püskürtmeli) basılmalıdır ve yapışkan etikete basılmasına izin verilmemektedir. E-etiketleme amacıyla bir QR Kodunun kullanılması, Malezya'daki İlaç Ürünleri için Elektronik Etiketleme (E-Etiketleme) Kılavuzuna uygun olarak izin verilmektedir.

Kozmetik ürünlerinin dış ambalajında; ürünün adı ve işlevi, kullanım talimatları, üretim ülkesi, ağırlık veya hacim olarak verilen içerikler (metrik veya hem metrik hem de emperyal sistemde), üretim parti numarası ve son kullanma tarihi yer almalıdır. İçerikler, eklendikleri anda azalan ağırlık sırasına göre beyan edilmelidir.

https://www.npra.gov.my/images/Guidelines_Central/Guidelines_on_Cosmetic/Annex_I_part_7-COSMETIC_LABELING_REQUIREMENTS.pdf

Enerji Komisyonu (EC) tarafından onaylanan tüm düzenlenmiş elektrikli ekipman, 1994 tarihli Elektrik Yönetmeliğinin 98 Nolu düzenlemesine uygun olarak etiketlenmeli veya işaretlenmelidir. Elektrik ve elektronik (EE) ürünleri için Onay Sertifikası (COA) alan üretici ve ithalatçılar, EC tarafından yayınlanan ilgili kılavuza uygun olarak EE etiketini yazdırmak zorundadır.

<https://www.st.gov.my/contents/files/download/158/Guidelines%20for%20the%20Approval%20of%20Electrical%20Equipment%20%282024%20Edition%29.pdf>

<https://www.npra.gov.my/easyarticles/images/users/1153/DRGD%20July%202024/Complete-Drug-Registration-Guidance-Documents-DRGD-3rd-Edition-8th-Revision-July-2024.pdf>

<https://www.npra.gov.my/index.php/en/directive-general/1527484-direktif-berkenaan-pelaksanaan-electronic-labelling-e-labelling-ke-atas-produk-farmaseutikal-di-malaysia.html>

Teknik Engeller

Malezya, ticarete teknik engeller ile ilgili Dünya Ticaret Örgütü'nün standart koduna uymaktadır.

Malezya'nın ticaretin ve iş yapabilirliğin kolaylığı açısından uluslararası kıyaslamalarda üst sıralarda bulunuyor olsa da (Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Sıralamasında 2020 yılında 12.sıradadır.) tamamen serbest ve açık bir pazar olduğunu söylemek mümkün değildir. Malezya'nın ithalat engelleri, iç pazarı ve stratejik sektörlerini korumanın yanı sıra kültürel ve dini normları da korumayı amaçlamaktadır.

Hassas ürün ve sektörlerde (tütün, alkollü içkiler, motorlu araçlar vs.) gerek üretici, gerekse ithalatçıya satış ve tüketim vergisi uygulanarak, anılan sektörlerin korunması veya düzenlenmesi hedeflenmektedir. Malezya, belirli sektörlerde yerli sanayisini korumak amacıyla ihracat ve ithalat lisansı ile miktar kısıtlamaları ve standardizasyon uygulamalarına sıklıkla başvurmaktadır.

Malezya'da helal sertifikası genel itibariyle zorunlu olmamakla birlikte, bazı sektörlerdeki uygulamalara bağlı olarak (örneğin et ve tavuk ithalatında zorunlu tutulmaktadır) bir teknik engel şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Bir ürünün helal olduğunun iddia edilmesi durumunda, sertifikasyonla bunu kanıtlama zorunluluğu bulunmaktadır.

Malezya helal konusunda dünyanın önde gelen düzenleyici ülkeleri arasında yer almaktadır. Malezya'nın çok kültürlü bir ülke olmasının, çoğunluğun ve yönetimin Müslüman ağırlıklı olmasının sonucu olarak 1980'li yıllarda Malezya, helal gıda kavramını geliştirmiş ve bununla ilgili standartlar koymuştur. Geçen zaman içinde ise konunun uluslararası ticaretteki önemini görerek, daha sıkı denetimlere başlamıştır. Bu bağlamda da, yalnızca Malezya Diyaneti adına helal sertifikası verme konusunda yetkili kuruluş JAKIM veya onun akredite ettiği uluslararası kuruluşlardan temin edilen belgeler geçerli kabul edilmektedir. Hatta yapılan yasal düzenlemelerle, bir ürün üzerinde, JAKIM/akredite kuruluşlarca verilmeyen helal logosunun bulunması halinde ceza uygulanmaktadır. Ancak, gözden kaçırılmaması gereken husus yukarıda da vurgulandığı üzere helal belgesinin ihtiyari olmasına karşın, tüketici ve tedarikçiler tarafından tercih sebebi olabilmesidir.

Türkiye ve Malezya arasında 2015 yılından bu yana yürürlükte bulunan ve 1 Ağustos 2024 itibariyle hizmetler, yatırımlar ve e-ticareti kapsayan genişleme metninin yürürlüğe girdiği Serbest Ticaret Anlaşması (STA), ikili ticarete konu ürünlerin neredeyse tamamının gümrük tarifelerini kaldırmakla birlikte özellikle Türk ihracatçıları için ticareti daha kolay hale getirmektedir. Bununla birlikte, Malezya'nın bölge ülkeleriyle kıyaslandığında daha libarel düzenlemelerinin olduğu görülse de, yürürlükte bulunan bazı uygulamalar nedeniyle tamamen açık bir pazar olmadığı söylenebilir. Malezya, ithalata yönelik prosedürleri ile, iç pazarı ve stratejik sektörleri korumayı hedeflemektedir. Bu uygulamaların en önemlilerinden biri et, kümes hayvanı, süt, yumurta ve ürünlerinin Malezya'ya ithalatı için alınması gereken ithalat izni ve helal sertifikası olduğu söylenebilir. Temelde bakıldığında, pek çok ülkenin benzer ürünlerin ithalatına ilişkin bir denetim ve kontrol mekanizması getirdiği görülmekle birlikte, Malezya uygulamakta olduğu tesis denetimleri ile süreci zorlaştırabilmektedir. Bununla birlikte, halihazırda farklı ürünler için denetim sürecini tamamlayarak ihracat izin belgesi alan firmalarımız mevcuttur.

Malezya'ya ihracat yapmayı planlayan firmalar için, yerel bir distribütör kullanmanın pazara giriş için oldukça önemli olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim, Malezya'da bulunan prosedürler firmaları yerel bir distribütör/ithalatçı bulundurmaya yönlendirmektedir. Özellikle ülkemiz ile Malezya arasındaki mesafe ve yerel saat farkı gibi unsurlar düşünüldüğünde, yerel bir distribütör bulundurulması, firma adına ürünlerin pazarlanması, ithalat izinlerinin ve gümrük işlemlerinin yürütülmesi, kamu kurumları ile iletişim etkin sağlanması ve satış sonrası hizmetleri yerine getirmek için oldukça faydalı olabilecektir. Öte yandan, Malezya'da iş yapma kültürünün karşılıklı güvene dayanması, sosyal tanışıklığa verilen önem nedeniyle Malezya'da firmalarımızın yerel bir mevcudiyete veya distribütöre sahip olması, yerel pazardaki işbirliği girişimlerini olumlu yönde etkileyebilecektir.

Hükümetçe belirlenen asgari şartların sağlanması durumunda yabancı yatırımcılar, yeni yatırımlarda veya mevcut şirketlerin büyüme ve / veya çeşitlendirme projelerinde özkaynağın %100'üne sahip olabilmektedirler. Bazı sektörlerde ise, şirketin özkaynağının yabancı mülkiyeti üzerinde belirli kısıtlamalar ve ticari faaliyetlerin başlamasından önce bazı onay şartları gerektirebilmekte, belirli sayıda ve pozisyonda yerel istihdam gibi şartlar söz konusu olabilmektedir.

İmalat sektöründe genellikle %100 yabancı sermayeye izin verilmektedir. Kısıtlamaların önemli kısmı hizmetler sektöründe mevcuttur. Bazı sektörlerde şart olan, Malay ortak olmadan yatırım yapılma imkanının bulunmaması yatırımcıları güvenilir yerel ortak bulma sorunuyla karşı karşıya getirmektedir. Kamu ihalelerinde yabancı şirketlerin ihaleye katılabilmek için yerel bir ortak ile anlaşması zorunluluğu da yine firmalarımızın ihalelere katılabilmesi önünde engel yaratmaktadır.

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikenel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Malezya'daki fikri mülkiyet hakların koruması; patentlerin, ticari markaların, endüstriyel tasarımların, telif haklarının, coğrafi işaretlerin ve entegre devrelerin düzen tasarımlarından oluşur. Malezya, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesidir ve fikri mülkiyet haklarına ilişkin Paris Sözleşmesi ve Bern Sözleşmesine taraftır.

Buna ek olarak, Malezya ayrıca Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) himayesinde imzalanan Fikri Mülkiyet Haklarının Ticaretle İlgili Yönleri Anlaşması'nı (TRIPS) da imzalamıştır.

Ticari markalarını Malezya pazarında koruma altına almak veya patentlerini tescil ettirmek isteyen firmalarımız Türkiye'de bulunan marka ve patent büroları kanalıyla ya da Malezya'da yerleşik marka ve patent danışmanları aracılığıyla tescil başvurularını Malezya Fikri Mülkiyet Kurumuna (MyIPO - <https://www.myipo.gov.my/en/home/>) iletmelidirler.

Malezya'da yerleşik marka ve patent danışmanları aşağıdaki adreslerde listelenmektedir:

(<https://www.myipo.gov.my/en/managing-your-trade-mark/?lang=en%2F#trademark-agent>)

(<https://estatus.myipo.gov.my/index.php?r=ptagentactive>)

Dağıtım Kanalları

Malezya pazarına ürün satmak isteyen ihracatçı firmalar için yerel bir distribütör veya acente aracılığı ile faaliyetlerin yürütülmesi tavsiye edilmektedir. Bu durum hem mal hem hizmet ihracatçıları için geçerlidir.

Yerel bir distribütör genellikle gümrükleme işlemleri, yerleşik toptancılar / perakendecilerle ilişkiler, ürünü doğrudan büyük şirketlere veya kamuya pazarlama ve satış sonrası hizmetlerden sorumludur. Benzer şekilde hizmet ihracatçıları ise yerel bir ortak ile çalışmayı tercih etmektedirler.

Malezya, çeşitli sektörlerde güçlü bir perakende ağına sahiptir. Malezya'da öne çıkan perakende marketleri arasında NSK Grocer, Jaya Grocer, Village Grocer, AEON, Isetan, Mercato, Lulu, Seven Eleven, KK bulunduğu söylenebilir. Yabancı üreticiler genellikle lojistik, envanter ve müşteri ilişkilerini yöneten yerel distribütörler aracılığıyla Malezya pazarına girmektedirler.

Aşağıda Malezya ekspres teslimat hizmeti veren bazı firmaların isimleri verilmektedir;

Yerel şirketler: Pos Malaysia, City Link Express, GDEXpress, Malaysian Express Worldwide, Nationwide Express, M Xpress Courier, Flash Express, J&T Express, Ninja Van, Kex Express

Uluslararası şirketler: DHL Worldwide Express, FedEx, Overseas Courier Service OCS, Red Box Asia Pte Ltd, S.O.S. Express, United Parcel Service (UPS)

Malezya'daki e-ticaret pazarı, artan internet kullanımı ve değişen tüketici tercihleri nedeniyle Lazada, Shopee ve TikTok Shop gibi platformlarla hızla büyümüştür. Malezya'da Önemli E-Ticaret Lojistik Merkezleri aşağıda yer almaktadır:

Cainiao Aeropolis Electronic World Trade Platform (eWTP) Merkezi: KLIA havalimanı yakınında bulunan merkez 2020 yılından beri, Malezya Havalimanları ve Cainiao HK (Alibaba Group'un lojistik kolu) arasında bölgesel bir e-Ticaret ve lojistik merkezi geliştirmek amacıyla faaliyet göstermektedir. Alibaba Group'un Çin dışındaki en büyük eWTP'sidir. Cainiao Aeropolis eWTP Hub, Malezya, 1.1 milyon metrekarelik depo alanı ile 60 dönümlük (2.6 milyon metrekare) bir alanda yer almaktadır. Yerel ortakları Pos Aviation, MABKargo ve GTR Air Cargodur. Malların teslimatı için ise GDex, Pos Laju, J&T Express ile çalışmaktadır.

Lazada Lojistik: Lazada, Alibaba Group'un bir yan kuruluşu olup, Malezya'da Subang, Puchong ve Penang'da yer alan kendi tesislerinde ve Cainiao Aeropolis lojistik merkezlerinde faaliyetlerini yürütmektedir. Firma ayrıca, ülke genelinde 40'tan fazla teslimat ara dağıtım birimine sahiptir.

Shopee: Singapur merkezli Shopee'nin Malezya'da lojistik merkezi bulunmamaktadır. Shopee işlemlerini, Pos Laju, DHL eCommerce, J&T Express ve Ninja Van gibi üçüncü taraf lojistik sağlayıcılarıyla ortaklık yaparak gerçekleştirmektedir.

Son olarak, McDonald's, KFC ve Starbucks gibi uluslararası franchise'lar, Malezya'da franchise sistemleri aracılığıyla faaliyet göstermekte ve dağıtım ortamına katkıda bulunmaktadır.

Tüketici Tercihleri

Malezya nüfusunun yaklaşık %70'ini Malaylar, %23'ünü Çinliler, %7'sini ise Hintliler oluşturmaktadır. Bu nedenle tüketici tercihlerini değerlendirirken bu üç etnik grubu göz önünde bulundurmak gerekir.

Malezya'nın, bireysel tüketim alışkanlığının oldukça yoğun olduğu bir ülke olduğu söylenebilir. Söz konusu tüketimlerin özellikle Yılbaşı, 11.11, Ramazan Bayramı (Raya) Thaipusam, Deepavali, Chinese New Year gibi yılın belirli özel dönemlerinde uygulanan indirimlerle birlikte daha da yoğunlaşmaktadır.

Dini dağılım ise şu şekildedir: İslam (%63,7), Budizm (%17,7), Hristiyan (%9,4), Hinduizm (%6,0), Konfüçyizm/Taoizm ve diğer (%2,3). Ülkedeki Müslüman nüfusun yoğunluğu dikkate alındığında, özellikle gıda ürünlerinde helal ürünlerin -zorunlu olmamakla birlikte- tercih edilebileceği de göz önünde bulundurulabilir.

Ülke nüfusunun çoğunluğunu oluşturan müslümanların tercihleri kapsamında, yiyecek ve içecek sektöründeki helal belgelendirme standardına ek olarak özellikle tekstil ve hazır giyim ürünlerinde muhafazar giyime yönelik talebin yoğun olduğu söylenebilir. Tekstil ve hazır giyim ürünlerinde, gerek dini açıdan gerekse iklimin gerektirdiği tercihe konu modellerin yerelde doğrudan incelenmesinde fayda görülmektedir.

Ülkenin Çin ile olan nüfussal ve ekonomik-ticari bağlarından dolayı, Çin ürünlerine olan talep çok yüksektir. Çin'in lojistik yakınlığı nedeniyle ürünlerin kolay, ucuz ve hızlı ulaşması, ve üretimdeki düşük maliyetler önemli avantaj oluşturmaktadır. Ancak son dönemde Malezya'da Çin ürünlerinin düşük kaliteli olduğu imajı yerleşmeye başlamıştır. Malezyalılar Türklere ve Türk ürünlerine ise yüksek kaliteli gözüyle bakmakta ve pozitif Türk ürünü algısı bulunmaktadır.

Malezya, Güneydoğu Asya'nın en hızlı büyüyen e-ticaret pazarları arasında yer almaktadır. Malezya e-ticaret pazarı 2024 yılında yaklaşık 23,5 milyar ABD doları toplam hacme ulaşmış olup, bunun 16 milyar ABD dolarını perakende e-ticaret oluşturmaktadır. Bu büyümenin önümüzdeki dönemlerde de devam edeceği ve potansiyel olarak pazar hacminin 2027 yılına kadar 36 milyar ABD dolarına çıkacağı tahmin edilmektedir.

1 Ocak 2024 itibarıyla Malezya'da, çevrimiçi olarak satılan düşük değerli malların (LVG) ithalatına yüzde 10 oranında yeni bir satış vergisi uygulamaya koyulmuştur. Bu son vergi güncellemesi kapsamında, internet üzerinden 500 ringgitin (yaklaşık 115 ABD doları) altında satılan tüm ithal ürünler yüzde 10 vergi oranına tabi olacaktır.

Malezya'da dijital dönüşüm robotikten yapay zekaya (AI), nesnelerin internetine (IoT), bulut teknolojisine, blockchain'e, siber güvenliğe ve hiper ölçekli veri merkezlerini kapsayacak şekilde gerçekleşmektedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Malezya'da Türk işadamlarımızın iş yapabilmeleri için Malezyalı ortaklarla uzun vadeli ve kişisel ilişkiler kurmaları önemlidir.

Ülkede özel sektör nüfusun %23'ünü oluşturan Çin asıllı Malezyalılar ve dolayısıyla Çinliler yönlendirmektedir. Fiyat ve lojistik yakınlık, Çinliler için önemli rekabet avantajı oluşturmaktadır. Ancak Türk işadamlarımızın kaliteye ve satış sonrası tedarik ve servise özellikle vurgu yaparak yaklaştıkları takdirde avantaj elde edebilecekleri değerlendirilmektedir.

Malezya'da özellikle kozmetik ve yiyecek içecek sektörlerinde, ürün tanıtımı yapılması, tadım ve uygulama etkinliklerinin düzenlenmesi, promosyon ürün dağıtımı, hediye çekleri verilmesi gibi faaliyetlerin sıklıkla tercih edildiği görülmektedir.

Firmaların, gerçekleştirmeyi planlandıkları reklam ve tanıtım faaliyetlerinde özellikle yoğunlukla kullanılan Facebook ve TikTok gibi platformları kullanması faydalı olabilecektir. Öte yandan, yine reklam ve tanıtım faaliyetlerinde, Malezya'da talep gören Türk dizilerinde ürünlerine yer verilmesi veya dizi oyuncularının ürünlerin reklamlarında yer olması etkili olabilecektir.

İlaveten, Malezya'da iş yapacak firmalarımızın, yerel ortak/partnerleri ile ticari ilişki kurmadan önce güvenilirliği teyit etmeleri ve internet üzerinden herhangi bir ticari işleme girilmemesi tavsiye edilmektedir.

Malezya'da yürürlükte bulunan mevzuat gereğince, Malezyalı firmaların kuruluş aşamasında Companies Commission of Malaysia - SSM'e kayıt yaptırmaları gerekmektedir. Ticaret yapmak

istediğiniz Malezyalı bir şirketin kayıtlı bir firma olup olmadığı konusunda bir doğrulama yapılmak istenmesi durumunda, şirket kayıtlarını tutan SSM'in aşağıda sunulan internet sitesinden yararlanılabilir. Bu amaçla, doğrulama yapılabilmesini teminen firmalarımıza kolaylık olması açısından anılan siteden kullanıcı adı ve parola temin edilmiş olup, aşağıda verilmektedir.

(<https://www.ssm-einfo.my/index.php?id=login>)

Kullanıcı adı : Ankara

Parola : ANKARA07

SSM'den elde edilen bilgiler şirketin Malezya'da kurulu olup olmadığı ve şirket ortaklarına ilişkin bilgilerdir. Ancak, şirkete ilişkin detay bilgiler, anılan kuruluş tarafından belirli bir ücret karşılığında sağlanmaktadır.

Bir firmanın SSM'e kayıtlı olmasının, bu firma ile kurulacak ticari ilişkilerde herhangi bir sorun ile karşılaşmayacağı anlamına gelmediğinin vurgulanmasında yarar görülmektedir. Malezyalı firmalar ile hacimli ticari ilişki kurma aşamasına gelen firmalarımızın, Malezya'ya gelerek, ilgili firmayı yerinde ziyaret etmeleri, üretim ve ticaret imkanları hakkında incelemelerde bulunmaları, firma yetkilileri ile doğrudan temas kurmalarında yarar bulunmaktadır.

Ticari ilişkinin kurulması sonrasında, firmamız açısından önemli olan zamanlarda, üretim sürecinin ve bilahare, sevkiyat sürecinin doğrudan veya bir gözetim şirketi vasıtasıyla izlenmesi, bu hususlarda oluşabilecek sorunların önceden bertaraf edilmesi açısından gerekli görülmektedir. Özellikle Serbest Ticaret Anlaşması kapsamında vergisel avantajlardan yararlanılabilmesi için tercihli menşe şahadetnamesinin bulunması ve bu konuda Malezya tarafında tek yetkili olan Ministry of International Trade and Industry (MITI) yetkililerince onaylı olması gerekmektedir.

Ayrıca, ithalat işlemi sırasında yüksek oranda veya meblağda ön ödemede bulunulmaması, Malezya'daki kambiyo rejimi çerçevesinde sözleşmenin mutlaka Malezya'da imzalanması yönündeki bilgiler ile imzalanan sözleşmenin noterden tasdikinin zorunlu olduğu ve bu işlemin masraflarının ithalatçı tarafından karşılanması gerektiği gibi bilgilere itibar edilmemesinde yarar bulunmaktadır.

Kamu İhaleleri

İhaleler konusunda Malezya Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Kamu Alımları Anlaşmasına taraf olmaması nedeniyle yerel şirketlerin yabancı şirketler karşısında avantajlı konumda olduğunu söylemek mümkündür. Yerel ihalelerde Malay (Bumiputra) Malayların diğer etnik kökenli Malezyalılara kıyasla bazı avantajları bulunmaktadır.

Aksi belirtilmediği takdirde kamu ihalelerinde yabancı şirketlerin ihaleye katılabilmek için yerel bir ortak ile anlaşması gerekmektedir. Yabancı şirketler, Malezya Maliye Bakanlığı'na kayıtlı Malezyalı firmalarla ortaklık kurmak suretiyle ihalelere teklif verebilmektedir. Malezya'da yerleşik yabancı şirketler, Maliye Bakanlığı'na (MOF) kayıtlı olmaları halinde kamu ihalelerine katılabilmektedir. MOF hesabına başvurmak isteyen şirketlerin Malezya Şirketler Komisyonu'na (SSM) kayıtlı olması gerekmektedir.

Malezya’da açılan tüm kamu ihaleleri Malayca olarak yayımlanan en az bir yerel gazetede ilan edilmek zorundadır. Uluslararası ihalelerin ise biri Malayca diğeri ingilizce olmak üzere en az iki ayrı yerel gazetede yayımlanma koşulu vardır. Kamu ihale duyurularına ayrıca ihaleyi açan kurumun web sitesinden ve MyPROCUREMENT portalı (<https://www.eperolehan.gov.my/quotation-tender-notice>) ile MyGovernment portalından (<https://www.malaysia.gov.my/portal/category/2>) erişilebilmektedir. Yerel ve uluslararası ihalelerde ilan süresi hükümetin kararına göre değişiklik gösterdiğinden belirli bir ilan süresi bulunmamaktadır.

Aşağıdaki linkten ihale süreçlerine ilişkin genel bilgi edinilmesi mümkündür: (<https://www.eperolehan.gov.my/>)

Firmalarımızca ilgilendikleri sektöre ilişkin bilgiler, her kurumun kendi web sitesinde ilan edilmektedir. Bazı örneklerle aşağıda yer verilmiştir.

Bilişim sektörü alanındaki ihaleler, Malezya İletişim ve Multimedya Bakanlığı’nın (<https://www.komunikasi.gov.my/en/public/procurement/tender-s-statement>) adresinden ve Malezya Dijital Ekonomi Kurumu’nun (MDEC) (<https://tenders.mdec.com.my/Home/AllOpenTender>) adresinden takip edilebilir.

Çalışma Bakanlığı tarafından açılan ihalelere, <https://www.kkr.gov.my/ms/senarai-tender-sebutharga> sayfası üzerinden “services” sekmesi altında “tender information” başlığı ile erişim sağlamak mümkündür.

Malezya Müteahhitlik Sektörü Geliştirme Kurulu CIDB tarafından yayımlanan yerel ihale ilanlarına (<https://www.cidb.gov.my/eng/e-tender/>) adresinden, uluslararası ihale ilanlarına (<https://www.cidb.gov.my/eng/global-mission/international-tender/#tender>) adresinden erişmek mümkündür.

Ticaret Bakanlığımızın internet sitesinde, aşağıda verilen bağlantı ile ulaşılabilecek sayfada (<https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43345c7495406a227189/MALEZYA%20KAMU%20%C4%B0HALELER%C4%B0%20BA%C4%9ELANTILARI.pdf>) Malezya’da gerçekleşen tüm kamu ihalelerin takip edilebileceği bağlantılar Müşavirliğimizce güncel olarak yayımlanmaktadır.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Malezya GSYH'sinin sektörel dağılımına bakıldığında tarım sektörünün toplam içindeki payı yıllar içerisinde düşüş göstermiş olup, bu pay 2024 yılında %8,2 olmuştur. (<https://www.dosm.gov.my/>)

34.3 milyon nüfusu olan ve iki ayrı kara parçasından oluşan Malezya net gıda ithalatçısı bir ülke olup, toplam gıda ihtiyacının yaklaşık %70'ini ithal etmektedir. İngiliz sömürgesi yıllarında yetiştirilmeye başlanan kauçuk, palmiye (palm yağı) ve kakao halen Malezya'nın tarımsal üretimini domine etmektedir. Tarım alanları büyük ölçüde bu üç ürüne ayrıldığından ve ülkede tropik iklim hakim olmasından dolayı tarımsal ürün çeşitliliği oldukça azdır. Tarıma ayrılan toprakların 5,6 milyon hektarında palm yağı üretimi yapılırken, 1,14 milyon hektarı kauçuk üretimine ve yalnızca 0,6 milyon hektar alan pirinç tarlaları, meyveler, sebzeler ve kümes hayvanları gibi gıda mahsulleri ve hayvancılık dahil diğer tarımsal üretime ayrılmıştır

Malezya, dünya palm yağı üretiminde Endonezya'dan sonra en büyük ikinci üreticisi (2024 yılında dünya palm yağı üretiminin %24'ü Malezya'da üretilmiştir) ve dünyanın en büyük palm yağı ihracatçısıdır. Malezya'nın tarımsal ürün ihracatında ilk sırada palm yağı gelmektedir. En büyük ihracat merkezleri Çin, Hindistan ve AB ülkeleridir. 2024 yılında Malezya'nın palm yağı ihracatı yaklaşık 15,8 milyar dolar olmuştur

Malezya'da kauçuk üretimi de oldukça yaygındır. 2024 yılında Malezya'nın doğal kauçuk üretiminde, %11,06'lık bir artışla 386.400 metrik ton (2023: 347.900 metrik ton) olarak kayda değer bir artış yaşanmıştır. Bununla birlikte, Malezya'nın kauçuk ürünleri ihracatı, %18,2 artarak 5,2 milyar dolara (2023 4,4 milyar dolar) ulaşmıştır. Malezya dünyanın bir numaralı kauçuk eldiven üreticisidir. Pandemi sonrasında önemi artan kauçuk eldivenin ihracatında da liderliğini sürdürmüştür. 2024 yılında Malezya'nın kauçuk eldiven endüstrisi küresel pazar payının %45'ini oluşturmuştur. Kauçuk eldivenlerin toplam ihracatı 2024 yılında %30,8 artarak 3,4 milyar dolara ulaşmıştır. Malezya'nın kauçuk eldivenler için en çok ihracat yaptığı ülkeler arasında Amerika Birleşik Devletleri, Çin, Japonya, Almanya ve Singapur bulunmaktadır.

Palmiye yağı ve kauçuğun yanı sıra, Malezya'daki başlıca tarım ürünlerinden bazıları pirinç, kakao, tropik meyve ve sebzelerdir. Pirinç üretimi olmasına karşın iç talebi yeterince karşılamadığından Pakistan, Tayland, Vietnam ve Hindistan gibi ülkelere ithalat yapılmaktadır. Malezya'da kakao üretimi zamanla önemli ölçüde azalmıştır. Nitekim ülkede, yirmi yıl önce 300.000 ton kakao üretimi yapılırken mevcut durumda yılda 450 ton üretim yapılmaktadır. Bu itibarla Malezya, iç talebi karşılamak için başta Fildişi Sahili, Ekvador, Nijerya, Gana ve Peru'dan olmak üzere yılda yaklaşık 500.000 ton kakao çekirdeği ithal etmektedir. Kakao üretimde görülen bu önemli düşüşün temelinde palm yağı üretimine kaymıştır.

Malezya'nın hayvancılık endüstrisi ithalata önemli ölçüde bağımlıdır. Bu kapsamda, canlı sığır ithalatının değeri 2022'de 18,8 milyon dolardan 2023'te 23,8 milyon dolara yükselmiştir. Koyun ve keçi ithalatı 2023'te 6 milyon dolara ulaşmış ve birincil tedarikçiler Avustralya ve Endonezya olmuştur. Avustralya, Yeni Zelanda ve Tayland; Malezya'nın toplam canlı hayvan

ithalatının %84,8'ini oluşturmıştır. Kanatlı hayvan sektörü, özellikle tavuk ve yumurta, hayvancılık alt sektöründen en büyük payı oluşturmaktadır.

Sanayi

Malezya GSYH'sının sektörel dağılımına bakıldığında imalat sektörünün toplam içindeki payı 2024 yılında %22,5 olarak gerçekleşmiştir. (<https://www.dosm.gov.my/>)

Sektörel performans açısından bakıldığında, Malezya ekonomisine en büyük katkısı imalat sektörü gerçekleştirmektedir. Malezya imalat sektörü 2023 yılında bir önceki yıla göre %3,5 büyümeye göstermiştir. 2024 yılının dördüncü çeyreğinde Malezya'da imalat sektöründe yaklaşık 2,9 milyon kişi istihdam edilmiş ve bu, toplam istihdamın yaklaşık %17'sini oluşturmuştur.

Malezya'da başlıca sanayi dalları; elektrikli ve elektronik aletler, petrol ürünleri, kimyasallar, kauçuk ve plastik ürünler, tekstil, ulaşım araçları, çeşitli gıda maddeleri, çimento inşaat malzemeleri, ağaç ve işlenmiş tarım ürünleridir.

1 Eylül 2023'te Malezya Hükümeti tarafından iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında başlatılan Yeni Endüstri Master Planı (NIMP 2030) ile sıfır emisyonu ulaşılmak için sera gazı emisyon yoğunluğunun azaltılması, yenilenebilir enerji ve teknolojinin benimsenmesi ve Malezya endüstrilerinin karbonsuzlaştırılmasını hedeflemektedir. NIMP 2030 ile Malezya Hükümeti, elektrik ve elektronik, özel kimyasallar, havacılık, ilaç ve tıbbi cihazlar gibi yüksek değerli ve inovasyon odaklı sektörleri desteklemeye kararlı olduğunu duyurmuştur. Hükümet ayrıca dört sektörde ilave büyümeye hedeflemektedir: Gelişmiş Malzemeler, Elektrikli Araçlar (EV), Yenilenebilir Enerji (RE) ve Karbon Yakalama, Kullanma ve Depolama (CCUS). Bu kapsamda Malezya hükümeti, otomotiv sektörüne yönelik ihracat rakamlarının artırılması yönünde çalışmaları desteklemekte ve çeşitli teşvikler sunmaktadır.

Öte yandan, Tanjong Malim, Perak'taki Otomotiv Yüksek Teknoloji Vadisi (AHTV), NEV'ler (yeni enerji araçları) için uluslararası bir otomotiv merkezi olmak ve hem yerel hem de yurt dışından yatırım çekmek amacıyla Nisan 2022'de duyurulmuştur. AHTV, tam teşekküllü yüksek teknolojiye sahip küresel bir araştırma ve geliştirme merkezinden birinci sınıf otomotiv orijinal ekipman üreticilerine ve üretim kümelerine kadar değer zinciri boyunca kapsamlı otomotiv ve mobilite çözümlerini kapsamaktadır. Aynı zamanda otomotiv endüstrisi için akıllı bir şehirdeki lojistik, eğitim ve öğrenim kurumları gibi ilgili bir ekosistem içindeki hizmetleri de destekleyecektir. Malezya, AHTV'yi NEV için uluslararası bir otomotiv merkezi haline getirmeyi hedeflerken, bir üretim tesisi, araştırma-geliştirme merkezi, mühendislik tasarım ve eğitim merkezi kurma potansiyeli bulunmaktadır. AHTV Projesi kapsamında Malezya'nın ASEAN'da yeni nesil araçlar (NxGV) ve enerji tasarruflu araçlar (EEV) merkezi olması hedeflenmektedir. Malezya'nın toplam otomotiv endüstrisi hacminin 2020'deki 600.000 adetten 2030'da 1,22 milyon adede ulaşması beklenmektedir.

Malezya'da otomotiv sektörü yıllar itibarıyla gelişmekte olup yerli düşük fiyatlı otomobil firmaları, Proton ve Perodua uluslararası pazarda diğer markalarla rekabet edecek duruma gelmiştir. IMF'nin 2023 yılı verilerine göre toplam araç satışında Malezya dünyada 19. sırada

yer almaktadır. ASEAN ülkeleri arasındaki otomobil satışlarına ilişkin 2023 yılı verilerine göre Perodua üçüncü, 2024 yılı verilerine göre ikinci sırada yer almaktadır.

Perodua: Malezya'daki 2024 yılı otomobil endüstrisinde Malezyalı ve Japon ortaklar arasındaki bir ortak girişim şirketi olan Perodua'nın pazar payı % 44 olup, bu kapsamda lider konumdadır. Perodua'yı %12'lik pay ile Proton takip etmektedir. Malezya'nın ilk yerli otomobili Proton'un 1983'te kurulmasının ardından ikinci milli otomobil markası Perodua 1993 yılında kurulmuş olup ülke genelinde 40 adet şubesi bulunmaktadır. Perodua, bugüne kadar bir milyondan fazla Enerji Verimli Araç (EEV) üretip satan Malezya'nın ilk ve en büyük EEV üreticisi olup bugün itibarıyla yaklaşık 4 milyondan fazla araç satmıştır. Perodua, Aralık ayında düzenlenen Kuala Lumpur Uluslararası Mobilite Fuarı 2024'te (KLIMS 2024) sergilenen elektrikli aracının bir sonraki versiyonu olan ve Perodua Ar-Ge ekibi tarafından geliştirilen eMO-II'yi tanıtmıştır. Aralık 2025'te seri üretime başlanması planlanmaktadır. Perodua, elektrikli araç üretimi ile NIMP 2030 planına katkı sağlamaktadır.

Proton: Proton, ülkenin ilk ulusal otomobil modeli olan Saga'yı 1985 yılında piyasaya sürmüştür. Proton, 2017 yılında DRB-Hicom ve Zhejiang Geely Holding Group ile ortaklık yoluna gitmiştir. Bugün Geely Proton'da %49,9, DRB-HICOM %51,1 pay sahibi konumundadır. Proton, 16 Aralık 2024 tarihinde, elektrikli araç modeli E-Mas 7'nin lansmanını gerçekleştirmiştir. E-Mas 7 üretimi halihazırda Çin'de gerçekleştirilmekte olup, 2025 yılında Malezya'da da üretime geçilmesi hedeflenmektedir. Şubat 2025'te, Proton Holdings Bhd, Tanjung Malim tesisinde 2025 yılı sonuna kadar tamamlanması hedeflenen 82 milyon RM yatırım maliyetiyle yeni bir elektrikli araç (EV) üretim tesisinin inşaatına başladığı duyurulmuştur. Söz konusu üretim tesis ile Proton e.MAS 7'nin yanı sıra gelecekteki NEV'yi (yeni enerji aracı) üretimine odaklanması planlanmaktadır.

Malezya dünyanın en önemli yarı iletken çip üreticilerinden biridir. 2021 yılında dünyada yaşanan çip krizinde tüm dünya Malezya'dan çip satın alma yarışına girmiştir. Malezya Hükümeti, Mayıs 2024'te ülkeyi önümüzdeki on yıl içinde yarı iletken sektöründe küresel bir güç merkezine dönüştürmeyi amaçlayan, 5,3 milyar ABD doları (25 milyar RM) destekli kapsamlı bir üç aşamalı plan olan Ulusal Yarı İletken Stratejisini (NSS) başlatmıştır.

Elektronik ürünler palm yağından sonra ülkenin en önemli ihracat kalemidir. Ancak bu ürünlerin üretimi ithal girdiye dayanmaktadır.

Başbakan Dato' Seri Anwar İbrahim'in MADANI Hükümetinin "Ekonomiyi Canlandırmak, Reformları Sürmek ve Rakyat'ı Refaha Kavuşturmak" temalı 2025 Bütçe açıklamalarında, Johor-Singapur Özel Ekonomik Bölgesi için özel teşvikler ile daha fazla yatırım çekilmesinin hedeflendiği duyurulmuştu.

Bu kapsamda, Ocak 2025'te Singapur ve Malezya hükümetleri arasında bir anlaşma imzalanmıştır. Anlaşma ile yatırımları destekleyen ve iki ülke arasında mal ve insan dolaşımını serbestleştirmeyi amaçlayan özel bir ekonomik bölge (JS-SEZ) kurulması planlanmaktadır. Bu kapsamda **imalat, turizm, yenilenebilir enerji ve lojistik** gibi sektörlerde yüksek değerli yatırımlar yer alacaktır. Girişimler arasında şunlar yer almaktadır:

- Hükümet küresel iş hizmetleri, finansal teknoloji ve yatırım çekme için finansal hizmet faaliyetlerini teşvik etmek amacıyla bir vergi teşvik paketi duyurmuştur. (Bölgede çalışanlar için %15 oranında gelir vergisi indirimi)
 - JS-SEZ'nin sürdürülebilir bir özel ekonomik bölge olarak büyümesini sağlamak için Hükümet ayrıca katma değerli yatırımları çekebilecek özel teşvikler sağlayacaktır. 1 Ocak 2025'ten itibaren JS-SEZ'deki yatırımcılar aşağıdaki teşviklerden yararlanabilir:
 1. Kurumlar vergisi oranı: Yapay zeka ve havacılık gibi ileri endüstrilerdeki şirketler 15 yıla kadar %5 oranında kurumlar vergisi oranından faydalanabilir
 2. Tecrübeli istihdam oranı:JS-SEZ'deki yetenekli profesyoneller 10 yıl boyunca %15 gelir vergisi oranından yararlanacaktır
 3. Eğlence vergisi indirimleri: 1 Ocak 2025'ten itibaren azaltılmış eğlence vergileri turizm ve eğlenceye yatırımları teşvik edecektir
 4. JS-SEZ'ye yatırımı kolaylaştırmak için Invest Malaysia Facilitation Centre – Johor (IMFC-J) kurulacaktır. Merkez, onay sürecini hızlandırarak çeşitli düzeylerde bürokrasiyi azaltmayı amaçlamaktadır.
- JS-SEZ ile, Güneydoğu Asya'nın büyüyen ekonomilerine ticari ilişkileri ve pazar erişimini geliştirmeyi hedefleyen firmalarımız için yatırım fırsatları olabileceği değerlendirilmektedir.

Hizmetler

Hizmetler sektörü Malezya GSYH'sının sektörel dağılımında 2024 yılı verilerine göre %56,1 (2023 : %59,2) pay almıştır. (<https://www.dosm.gov.my/>)

Toplam istihdamın büyük bölümü-yaklaşık %63 hizmetler sektöründedir. Hizmetler sektöründeki faaliyetlerin dağılımı incelendiğinde, perakende ticaret, toptan ticaret, gıda ve içecek bilgi ve iletişim, finans ve kamu hizmetleri alanlarında yoğunlaştığı görülmektedir.

Malezya'nın gerek mesafe olarak Çin'e yakınlığı gerekse de Malezya nüfusunun yaklaşık %23'ünün Çin asıllı Malezyalılardan oluşması nedeniyle inşaat sektöründe ve genel olarak ticarete Çin dominant bir rol oynamaktadır. İnşaat sektörünün GSYH'ye katkısı 2024 yılında %4,0 olarak gerçekleşmiştir.

2024 yılında Malezya'ya yaklaşık 25 milyon yabancı ziyaretçi gelmiştir. Turistlerin ülkelere göre dağılımına bakıldığında, sırasıyla Singapur (9,1 milyon), Endonezya (3,65 milyon), Çin (3,29 milyon), Tayland (1,64 milyon) ve Brunei (1,14 milyon) 'den geldiği-görülmektedir.

İnşaat Sanayi: Malezya müteahhitlik sektörü iki ana kısma ayrılmaktadır. Birinci kısım konut inşaatı, konut dışı inşaat ve inşaat mühendisliği işlerini kapsayan genel inşaatır. İkinci kısım ise metal işleri, elektrik işleri, kanalizasyon ve sıhhi tesisat işleri, soğutma ve iklimlendirme işleri, boya işleri, marangozluk, fayans ve döşeme işleri ve cam işlerini içeren özel müteahhitlik (special trade works) işleridir.

Malezya, Dünya Ticaret Örgütü Kamu Alımları Anlaşmasına taraf değildir (gözlemci statüsünde). Malezya Hükümeti kamu alımlarında sistemi yerli firmalara öncelik tanıyacak şekilde düzenlenmiştir. Altyapı yatırımlarında Malezyalı yerli bir firma ile ortaklık şarttır.

Malezya'da, müteahhitlik ve müşavirlik hizmetleri Malezya Çalışma Bakanlığının yetki alanına girmektedir. Müteahhitlik hizmetleri Müteahhitlik Sektörü Geliştirme Kurulu (CIDB), Teknik Müşavirlik hizmetleri ise Malezya Mühendisler Kurulu (BEM) adlı resmi kuruluş tarafından yürütülmektedir. Her iki kuruluş da Malezya Çalışma Bakanlığı'na bağlıdır. Bu resmi kuruluşlarla beraber, ilgili özel sektör firmalarını çatıları altında toplayan en önemli iki sivil kuruluş ise sırasıyla MBAM (Master Builders Association Malaysia) ve ACEM'dir (The Association of Consulting Engineers Malaysia).

Perakende Ticaret: Malezya perakende pazarındaki önemli oyuncular arasında B.I.G. Store Sdn Bhd, 7-Eleven, MJ Department Stores Sdn Bhd, Lotus, AEON, Lulu, Sogo, Mydin, Parkson, Isetan, NSK, Mercato, Cold Storage, Village Grocer, Econsave, TF Value-Mart ve Giant yer almaktadır.

Malezya'daki en büyük market perakendecisi, Japonya kökenli **AEON Co. (M) Bhd**'dir ve ülke genelinde önemli bir pazar varlığına sahip olan AEON Stores, AEON Big ve AEON MaxValu dahil olmak üzere birden fazla şubesi bulunmaktadır. Şu anda AEON'un ülkede 63 mağazası bulunmaktadır. AEON, diğer premium perakende mağazalarına kıyasla biraz daha düşük fiyatlarla yiyecek ve içecekler, kişisel ve ev bakımı, giyim, ayakkabı, ev aletleri ve elektronik dahil olmak üzere geniş bir ürün yelpazesi sunmaktadır.

Yerel perakendecilerden biri, çeşitli taze ürün ve ev ürünleri yelpazesiyle tanınan **NSK Trade City**'dir. NSK müşterilerine toptan ve toplu alım seçenekleri sunmakta ülke çapında 17 satış noktasına sahiptir.

Bir diğer yerel oyuncu ise, yalnızca perakende ve ticarete değil, aynı zamanda emlak, çelik, tarım ve hizmetlerde de geniş çaplı iş faaliyetlerinde bulunan uluslararası bir kuruluş olan Lion Group'un perakende bölümü olan **Parkson**'dır. Parkson perakende hatları takım elbise, palto, elbise ve ev mobilyası gibi giyim ürünleridir. Parkson, 2017'den bu yana Suria KLCC, Megamall Kuantan, Melaka Mall, Maju Junction KL, Sungei Wang KL, The Spring Kuching Sarawak, Nu Sentral KL, MyTown Alışveriş Merkezi, Puchong Mall ve diğer mağazalar da dahil olmak üzere birkaç mağazayı kapatmıştır. Şirket, ilgili alışveriş merkezlerindeki kira sözleşmesinin sona ermesi, lokasyonlar ve ayrıca düşük satış hedefleri nedeniyle satış noktalarını azaltmaya devam edeceğini bildirmiştir.

Öte yandan son yıllarda, **Gentle Monster, Mil Toast House, HEYTEA, Ben's Cookies, Shake Shack ve Apple** gibi perakende mağazaları da The Exchange TRX dahil olmak üzere Malezya'da yeni yurtdışı mağazaları açılmıştır. Tüketiciler çoğunlukla günlük ihtiyaçları, markalı moda, ev aletleri ve mutfak aletleri gibi yüksek değerli mallar veya cep telefonları ve dizüstü bilgisayarlar gibi cihazlar satın alarak yaşam tarzlarını iyileştirmek için harcama yapmaktadır.

Doğal Kaynaklar ve Madencilik

Malezya, tarım için verimli topraklar, madenler ve geniş ormanlar dahil olmak üzere çok çeşitli doğal kaynaklara sahiptir. Kalay ve petrol, Malezya ekonomisinde büyük öneme sahip iki ana maden kaynağıdır. Malezya, 1980'lerin başında kalay pazarında yaşanan gerilemeye kadar dünyanın en büyük kalay üreticisi konumundaydı.

Malezya'nın doğal kaynaklarına sahip olduğu mineraller arasında bakır, boksit, demir cevheri ve kömürün yanı sıra kil, kaolin, silika, kireçtaşı, barit, fosfat gibi endüstriyel mineraller ve granit gibi boyutlu taşların yanı sıra mermer blok ve levhalar yer almaktadır. Kısıtlı miktarda ise altın üretimi bulunmaktadır.

Ham petrol ve petrol ürünleri ülkenin en değerli doğal kaynaklarıdır. Ülke, doğal gaz ve ham petrol şeklinde kanıtlanmış belirgin fosil yakıt rezervlerine sahiptir; büyük rezervler Malezya Yarımadası'nın açık deniz sularına ve Borneo adasındaki Sabah ve Sarawak eyaletlerine yayılmıştır. Bu ürünler, ülkenin ihracat gelirine en büyük katkıyı sağlamaktadır.

Enerji

Malezya, doğal gaz ve ham petrol şeklinde kanıtlanmış fosil yakıt rezervlerine sahiptir ve Malezya Yarımadası'nın açık deniz sularına ve Borneo adasındaki Sabah ve Sarawak eyaletlerine yayılmış büyük rezervlere sahiptir.

Malezya 2024 yılında doğal gaz rezervleri açısından dünyada 24'üncü, ham petrol rezervleri açısından ise 28'inci sırada yer almaktadır.

Malezya, 17 milyar varilin üzerinde petrol ve LNG rezervlerine sahiptir ve karışımın dörtte üçünü gaz oluşturmaktadır. Malezya; Güneydoğu Asya'nın en büyük ikinci hidrokarbon üreticisi ve sıvılaştırılmış doğalgaz ihracatında dünyanın en büyük beşinci ülkesi konumundadır.

Sabah ve Sarawak eyaletlerinde ayrıca geniş kömür rezervleri bulunmaktadır. Ancak bu madenlerden elde edilen kömürün kalitesi düşük olduğundan bu alanda gelişme sağlanamamaktadır.

PETRONAS, Malezya Maliye Bakanlığı'nın yetkisi altında Malezya'nın ulusal petrol şirketi olup ülkedeki tüm arama ve üretim projelerinin mülkiyet haklarının tek sahibi konumundadır. Bu itibarla bu alanda yatırım yapan tüm şirketler Petronas ile üretim paylaşım sözleşmeleri gerçekleştirmek suretiyle faaliyet gösterebilmektedir. Küresel madeni yağ üretim ve pazarlama kollarından biri PETRONAS Lubricants International (PLI) olup dünya çapında yaklaşık 300 ortak distribütörden oluşan bir ağa sahiptir.

PETROS: Sarawak eyaleti, Temmuz 2024 itibarıyla eyaletin sahibi olduğu Petroliam Sarawak Bhd (Petros) aracılığıyla Sarawak'ta doğal gaz (sıvılaştırılmış doğal gaz hariç) ticaret faaliyetlerinde PETRONAS rolünü üstlenmeye başlamıştır. Bu kapsamda Petros ve Petronas, Petronas'ın Gaz Dağıtımı (Değişiklik) Tüzüğü 2023 kapsamında Petros'u tek toplayıcı olarak kabul edeceği kesin bir anlaşma imzalamayı kabul etmişlerdir. Bu itibarla Petros, doğal gazın alıcısı ve satıcısı olarak Petronas'ın rolünü üstlenecek ve Sarawak'ta üretilen doğal gazın tedariki, tedarigi ve dağıtımıyla ilgili faaliyetleri yürütmeye başlamıştır. Petros'un tek gaz toplayıcısı olarak atanmasının, Sarawak için yeni gelir kaynaklarına katkıda bulunması, Sarawak Gaz Yol Haritası (SGR) planına katkı sağlaması, doğal gazı yerel kullanıma tahsis etmesi, altyapı geliştirmesi ve ayrıca Sarawak pazarı için yeterli arz ve uygun doğal gaz fiyatları sağlaması öngörülmüştür.

Malezya Sabah Eyaleti Enerji Politikası: Eyalet Hükümeti, Ocak 2024'ten itibaren Federal Hükümet'ten elektrik arzı üzerinde düzenleyici kontrolü devralmıştır (Daha önce, Sabah'ın enerji manzarası Federal Hükümet, Tenaga Nasional Berhad ve Enerji Komisyonu'nun (ST) yetki alanı içindeydi ve özerkliğini ve karar verme yeteneklerini ve enerji kaynakları yönetimini sınırlamaktaydı) Böylece, bu yeni politika ile Sabah, bir Devlet Yasal Organı olarak Sabah Enerji Komisyonu (ECoS) aracılığıyla Eyaletteki elektrik tedarik faaliyetlerini düzenleme yetkisine sahip hale gelmiştir. Eyalet Hükümeti, ECoS aracılığıyla Sabah'taki enerji sektörünün tam düzenleyici kontrolüne sahip olarak, Sabah'ın bütünsel kalkınma planı doğrultusunda yasaların çıkarılması, politika oluşturma ve elektrik ve yenilenebilir enerji altyapıları gibi konularda karar verebilecek yetkili otorite durumuna gelmiştir.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Malezya ekonomisini nüfusun yaklaşık %23'ünü oluşturan Çin asıllı Malezyalılar domine etmektedir. Çin asıllı Malezyalılar ülkede ticareti domine derken, nüfus çoğunluğuna sahip (%70) olan etnik Malaylar (Bumiputra) ağırlıklı olarak devlet yönetimini ellerinde tutmaktadır.

Hintliler ise genellikle hizmet sektöründe istihdam edilmektedir. Sayıları az da olsa Çin ve Hint kökenli Malezyalılar da devlet kademelerinde görev almaktadır.

Malezya'da iş yapmak isteyen iş insanlarımızın tüketici tercihlerini değerlendirirken bu üç etnik grubu göz önünde bulundurmaları gerekir. Ayrıca, özel sektör ile yapılacak işlerde Çin asıllı Malezyalılar, devlet ihaleleri ve alımlarına yönelik işlerde ise Bumiputralar (Malay) ile iş yapılacağına bilinerek hareket edilmesi gerekmektedir.

Malezya'da nüfusun %63,7'si Müslüman, %17,7'si Budist, %9,4'u Hristiyan, %6,0'si Hindu dinine mensuptur. Ülkedeki Müslüman nüfusun yoğunluğu dikkate alındığında, özellikle gıda ve kozmetik ürünlerinde helal ürünlerin -zorunlu olmamakla birlikte- tercih edilebileceği de göz önünde bulundurulabilir. Malezya'da tüm etnik ve dini gruplara ait bayramlar (Çin yeni yılı, Hint Deepavali Bayramı, Hristiyanlara ait Noel bayramı vs.) yoğunlukla kutlanmakta olup, bu dönemlerde genellikle kamu ve özel sektörde tatil ilan edilmektedir. Bu sebeple, Malezya'ya iş seyahatleri öncesinde tatil olması muhtemel tarihlere dikkat edilmesi, ayrıca muhatap olunan kişilerin inançlarına göre bayram tebrike mesajları, hediyeleri iletilmesi saygı ve ilgi ifadesi anlamında olumlu hava yaratacaktır.

Cuma günleri öğle yemeği sonrasında Müslüman kesim yoğunlukla Cuma namazı ve ibadetleriyle meşgul olmaktadır. Bu itibarla, Cuma öğleden sonraları iş görüşmesi programlanmaması faydalı olacaktır.

Malaylar, insanları ne yaptıklarına göre değil kim olduklarına göre yargırlar. Aile yapısı, sosyal statü önemlidir. Bu itibarla, kişilerin varsa Dato, Datin (Datin bayanlar için kullanılmaktadır) Tan Sri, Tun gibi ünvanlarını söylemekte yarar vardır.

Malay erkekler el sıkışmakta, kadınlar el sıkışmayı tercih etmemektedir.

Malezya'da hayatın ve iş temposunun genel olarak yavaş işlediğini söylemek mümkündür. Bürokratik işlemler, bankacılık işlemleri zaman almaktadır.

Malayların iş görüşmelerine vaktinde gelmesini veya toplantıların önceden belirlenen saatte başlamasını beklememek faydalıdır. Çin asıllı Malezyalılar ise bu konuda daha dikkatlidir.

Potansiyel muhataplarınız, sizinle iş yapmadan önce kişisel olarak sizi tanımak isteyeceklerdir.

Malezya'da karar süreci çok yavaş ilerler, bu sebepten sabırlı olunması gerekmektedir. Malaylar, sizinle iş yapmaya başlamadan önce sizinle uzun uzun sohbet edeceklerdir.

Görüşmeler ise uzun ve detaylı olacaktır. Malezya'da kişisel güven, kontratlardan daha önemlidir.

Kartvizitler, kendini tanıtırma faslından sonra değiş tokuş edilir. Değişim iki elle yapılırsa, karşı tarafa olan saygıyı gösterir.

Kamu görevlileri ile görüşmelere giderken genelde takım elbise ile gidilmesi beklenir.

Kadınların giyimlerinde dikkat çekici olmayan, mümkünse muhafazakar tarzda giyinmeleri uygun olacaktır. Malaylar ise sizleri takım elbise veya yerel kıyafetleri olan batik gömleklerle karşılayabilmektedir.

Malezyalılar oldukça sakin, kibar ve nazik insanlardır. Yüksek sesle konuşulmasından hoşlanmazlar. Bazı işyerlerine girerken ayakkabınızı çıkarmanız beklenebilir.

Ülkenin farklı ırkları barındıran sosyolojik yapısı ve eski İngiliz kolonisi olması nedeniyle halk tarafından en az iki dil konuşulmaktadır. Bu anlamda İngilizce, ülkede yaygın olarak konuşulan ve ticari ilişkilerde rol oynayan bir dildir. Malayca bilmeye gerek kalmadan her türlü işinizi İngilizce ile halletmeniz mümkündür.

Malezya'nın yerel eğitim ve sağlık sistemi çok gelişkin değildir. Ancak yabancılar için yüksek fiyatlandırmaya sahip, kaliteli eğitim ve sağlık hizmetleri mevcuttur. Eğitim ve sağlığın yanı sıra, çekici yatırım ve çalışma imkanları sayesinde ülke, yabancılar tarafından çalışmak için tercih edilmektedir.

Para Kullanımı

2005 yılının Temmuz ayında sabit kur modelini terk eden Malezya'nın yerel para birimi 'Malezya ringgiti'dir. Ülkede ödemeler yerel para ile yapılmakta, günlük hayatta döviz ile ödeme kabul edilmemektedir. Bankalarda döviz hesabı açılabilen ve hesapta yabancı para tutulabilmektedir. Ancak hesaptan döviz çekilmek istendiğinde bozdurularak Malezya ringit'ne çevirilerek ödeme yapılmaktadır. Yerleşik ve yerleşik olmayanların, kişi başına 10.000 ABD doları eşdeğerini aşmayan ringgit banknotlarını Malezya'ya getirmelerine ve Malezya'dan çıkarmalarına izin verilmektedir. Yerleşik ve yerleşik olmayan birinin ringit dışındaki para birimlerini Malezya'ya getirmeleri ve Malezya'dan çıkarmaları için ise bir sınır yoktur. Sadece yabancı paranın toplam tutarı 10.000 ABD doları eşdeğerini aşarsa Gümrük Formu 22'de beyan etmeleri gerekmektedir.

Malezya'da bankada hesap açma konusunda sıkıntılar yaşanabilmektedir. Hesap açabilmek için bir çok evrağın yanı sıra, gelir şartı aranmaktadır. Ülkede kredi kartı ve çek kullanımı yaygındır.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması

Umuma mahsus pasaport hamili vatandaşlarımıza ülkeye girişlerinde 90 gün ikamet süreli turistik amaçlı giriş vizesi ücretsiz olarak Malezya'ya giriş kontrol noktalarında

verilebilmektedir. Hizmet, hususi ve diplomatik pasaport hamilleri 90 gün süreyle vizeden muaftır.

Pandemi sonrası ülkeye girişlere çeşitli kısıtlar getirilmiştir. Bu konuda güncel gelişmelerin Kuala Lumpur Büyükelçiliği Facebook sayfasından veya Malezya'nın Ankara'daki Büyükelçiliği üzerinden takip edilmsi mümkündür.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Yeni yıl	1 Ocak
İşçi Bayramı	1 Mayıs
Ulusal Bayram	31 Ağustos
Noel	25 Aralık

Değişken Tatil Günleri ise; Çin Yeni Yılı (iki gün), Good Friday, Vesak Day, Muharrem ayının ilk günü, Yang di-Pertuan Agong'un doğum günü, Ramazan Bayramı, Kadir Gecesi, Kurban Bayramı, Deepavali, Hz. Muhammed'in doğum günüdür.

Kedah, Kelantan, ve Terengganu eyaletlerinde cuma günlerinin yanısıra perşembe öğleden sonraları da Müslüman kesim için haftalık tatil günlerindendir. Pazar günü ise bu eyaletlerde çalışma günüdür. Diğer eyaletlerde ise Cumartesi-Pazar tatili uygulaması vardır.

Resmi idari başkent Putrajaya ve başkent Kuala Lumpur'da ofisler 08:00 ila 17:30 arasında açıktır. Diğer eyaletlerde bu süre 08:00-17:00 olarak uygulanmaktadır. Resmi kurumların çalışma saatleri de sabah 9 ila akşam 5 arasındadır. Cuma günleri öğle yemeği paydosu Müslüman kesimin Cuma namazını kılabilmesi açısından saat 12:15'ten 14:45'e kadar verilmiştir.

Yerel Saat

Malezya GMT+7 saat diliminde yer almaktadır. Bu sebeple Türkiye'nin 5 saat ilerisindedir. Yaz saati uygulaması yoktur.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Dünya Bankası Doing Business 2020 raporuna göre Malezya; iş yapma kolaylığı açısından 190 ülke içerisinde 12. sırada yer almaktadır.

Malezya’da şirket kurulumuna ilişkin işlemler Companies Act 2016 Kanunu gereğince Companies Commission of Malaysia (<https://www.ssm-einfo.my/index.php>) (SSM) tarafından yürütülmektedir. Yabancıların Malezya’da faaliyet gösterebilmesi üç şekilde mümkündür.

- Doğrudan yabancı ortaklı şirket kurulması
- Yabancı bir şirketin şubesi şeklinde faaliyet göstermesi
- Ofis, temsilcilik şeklinde

İlk ikisine ilişkin işlemler SSM tarafından yürütülürken, üçüncü konuda Malaysian Investment Development Authority (MIDA) yetkilidir.

SSM, İç Ticaret ve Tüketici İşleri Bakanlığı'na bağlı, Malezya'da şirket ve işletme tescili ve yönetimini düzenlemekten sorumlu bir devlet kurumudur. Yabancı şirketlerin ülkede faaliyet gösterebilmeleri için SSM'ye kaydolmaları gerekmektedir. Bununla birlikte yabancı şirketlerin, imalat ve yüksek teknoloji endüstrileri gibi sektörlerdeki yatırımlar için teşvik, lisans ve destek almak için Uluslararası Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'na (MITI) bağlı bir devlet kurumu olan Malezya Yatırım Geliştirme Kurumu'na (MIDA) kayıt yapmaları mümkündür. (<https://www.mida.gov.my/>)

Şirket Kurma Prosedürü

Malezya’da şirket kurmak için başvurulması gereken birim SSM (Company Comissions of Malaysia)’dır.

Malezya’da yabancılar, sermaye yapısına bağlı olarak iki ayrı türde şirket kurabilmektedirler:

1- % 100 yabancı sermayeli şirket şeklinde: Tek bir kişiden 50 ortağa kadar şirket kurulumuna izin verilmektedir. Danışmanlık gibi hizmetleri yürütecek firmalar için 500.000 RM ödenmiş sermaye gerekirken; ithalat, ihracat, restoran işletmeciliği ve genel ticaret gibi faaliyet alanları için ise 1 milyon RM ödenmiş sermaye zorunluluğu bulunmaktadır. Geçerli ikamet ve çalışma izni olan en az bir yönetici belirlenmesinin yanı sıra, SSM’de kayıtlı bir mali müşavir gerekmektedir. Ulusal çıkarları etkileyen su, telekomünikasyon, limanlar, enerji gibi konularda %100 yabancı şirket kurulmasına izin verilmemektedir.

2-Yerel şirket şeklinde: Yabancı sermaye payı % 50’nin altında kalmak kaydıyla, Malezyalı bir ortak ile şirket kurulması durumunda ödenmiş 350.000 RM tutarında sermaye gerekmektedir. Yabancılar, Malezya’da kalıcı oturma izinleri olması halinde şahıs şirketi de kurabilmektedirler. Malezya’da şirket kurulumu için “company secretary” adı verilen danışmanlık firmaları ile çalışılmaktadır, yabancıların kendi başlarına şirket tescili yapabilmelerine izin verilmemektedir. Firmadan kayıt sırasında SSM tarafından çeşitli kayıt ücretleri de tahsil edilmektedir.

Şube Açmak: Merkezi yurtdışında olan bir şirket yukarıda belirlenen kanun gereğince Malezya'da şube şeklinde faaliyet gösterebilir. Başvurular SSM'e yapılmaktadır. Firma adının ve faaliyet konularının firmanın kayıtlı olduğu ülkedeki ismi ile aynı olması gerekmektedir. Sahiplik merkez ofise aittir. Malezya'da ayrı bir hukuki kişiliği bulunmamaktadır. Kurulması için yerel bir acenta atanarak çalışılması zorunludur.

Temsilcilik Ofisi Açmak: Temsilcilik ofisi, ülkede pazar araştırması yapmayı planlayan, faaliyetlerinin ticari bir sonucu olmayacak yabancılar için uygundur. Temsilcilik ofisleri herhangi bir ticari faaliyette bulunamaz, fatura düzenleyemez. Sadece bilgi toplama, pazar ve yatırım imkanlarının araştırılması, tanıtım ve pazarlama faaliyetleri amacıyla kurulabilir. Şirket kuruluşu/yabancı firma kaydı (şube şeklinde) işlemleri SSM tarafından yürütülürken; temsilcilik ofisi kurulması ile ilgili işlemler Malaysian Investment Development Authority (MIDA) tarafından yürütülmektedir. Bu şekilde kurulacak ofisler 1965 sayılı Şirket Kayıt Kanununa tabii değildir. Bu ofisler en fazla iki yıl için faaliyet gösterebilir. Bu sürenin sonunda, geçerli gerekçeler sunulması halinde MIDA tarafından ek süre verilebilmektedir. Bu izin iki yıl için geçerli olup beş yıla kadar uzatılabilir, azami sürenin dolmasını müteakip yerel şirket kurulması gerekmektedir.

Sigorta

Malezya'daki sigorta sistemi, araç, sağlık, mülk, seyahat ve sorumluluk sigortası dahil olmak üzere hayat ve genel sigorta ürünleri dahil olmak üzere önemli bir endüstridir. Malezya Merkez Bankası (Bank Negara Malaysia) tarafından denetlenmekte ve finansal istikrar ve düzenlemeyi sağlamaktadır. Malezya'daki işletme sigortası, afetler, hırsızlık ve yasal yükümlülükler gibi olaylardan kaynaklanan mali kayıplara karşı koruma sağlamaktadır. Temel iş sigortası türleri arasında mülk, çalışan sağlığı ve şirket araç sigortası bulunmaktadır. Malezya'daki başlıca sigorta şirketleri arasında Great Eastern, AIA, AIG, Allianz, AmMetLife ve Etiqa bulunmaktadır. (<https://www.bnm.gov.my/regulations/fsp-directory>)

Bankacılık Mevzuatı

Malezya Merkez Bankası (Bank Negara) 1959 yılında parasal ve finansal dengenin korunması amacı ile ülke yararına hükümete bu konularda danışmanlık yapmak, milli paranın değerini korumak ve finans sektörünü bu çerçevede idare etmekle yükümlü olarak kurulmuştur. Kambiyo sistemi liberal olup, ülkemizde yapılan ithalat için herhangi bir özel koşul bulunmamaktadır. Malezya'da gelirin ülke dışına çıkarılması konusunda bir kısıt bulunmamaktadır.

Vizeler

Yabancı işçilere yönelik başvurular Malezya İçişleri Bakanlığı'nın One Stop Centre adlı merkezine yapılmalıdır. Ev hizmetlerinde çalıştırılacak yabancı işçiler için ise Malezya Göçmenlik Dairesine başvurulması gerekmektedir.

Yabancı işçilerin istihdamı hakkında daha fazla bilgi için, Malezya İçişleri Bakanlığı web sitesini ziyaret etmek faydalı olacaktır.

(<https://www.moha.gov.my/index.php/ms/osc-pengurusan-pekerja-asing>)

Malezya Göçmenlik Dairesi bünyesindeki The Expatriate Services Division (ESD), Malezya'da yaşayan expatlar/göçmenler ile şirketlerin göçmenlikle ilgili soru ve sorunlarına dair yetkili merciidir. (<https://esd.imi.gov.my/portal/>)

Malezya'ya giriş şartlarına ilişkin göçmenlik prosedürlerine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

(<https://www.imi.gov.my/index.php/en/main-services/entry-requirement-into-malaysia-en/>)

Malezya'da Fuar Takvimi

Malezya'da yıl boyu pek çok bölgesel ve uluslararası nitelikte fuarlar gerçekleştirilmekte olup, özellikle bölge ülkelerinden önemli sayıda ziyaretçiye ev sahipliği yapmaktadır. Dolayısıyla, Malezya'da gerçekleştirilen fuarlar Malezya'nın yanı sıra, bölge ülkelerine ihracat imkanı sağlaması açısından da son derece yararlıdır.

Malezya'da gerçekleştirilecek fuarlara ilişkin bilgilere aşağıdaki linkler aracılığı ile ulaşmak mümkündür.

<https://www.matrade.gov.my/en/events-promotion/international-trade-event-list>

<https://10times.com/malaysia/tradeshows>

<http://www.exhibition.com.my/>

Kaynak: T.C. Kuala Lumpur Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği